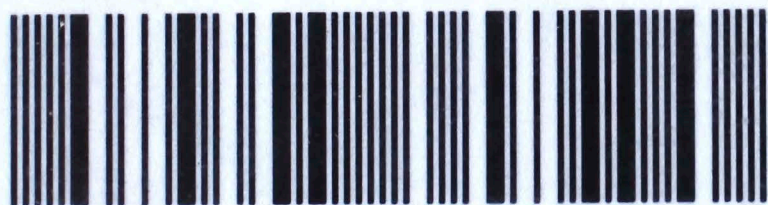

FGH 6322

**Innes
Collection**

WARBURG

18 0294986 1

Ex libris
Michael Innes

H11 / There are 2 editions
Goth of 1675 -
This is the 2nd listed in
Goth Fergus 168 & Duveen 41
(Frankfort & Amsterdam [this one,
of which])
Ferg. says: 1.68
Engr. title on 2 leaves
& 2 folding plates.
Duveen says: 41
3 engr. plates.

10 leaves + 96 pp + 7 leaves
Correct with both F & D.
The 7 leaves are of the
Phosphorus Hermeticus

1429

7.1.13
AURUM

Superius & Inferius

F
G
H
6322

AURÆ

Superioris & Inferioris

Hermeticum,

CHRISTIANI ADOLPHI
BALDUINI,

S. R. I. Academ. Nat. Colleg. Cognom.
Hermetis.

*Nic. Maximif.
Wilhelmj. C.S.*

AMSTELODAMI

Apud JOANNEM JANSONIUM
WAESBERGE. MDC LXXV.

Hermes.

*In superiori Sphæra est in me-
fontis
Vena, quæ est Philosophorum
gula prima.*

Consummatissimâ Doctrinâ

*Acerrimô Iudiciô, incomparabili Experientiâ
& rerum Usu*

Illustribus

S. R. Imp.

ACADEMIÆ

Naturæ Curiosorum

STATORIBUS.

Magnifico

Dn. PRÆSIDI,

Ac Excellesiimis

Dnn. ADIUNCTIS

*Et Collectoribus Ephemeridum, cæteris-
que gravissimis*

Dnn. COLLEGIS,

Patronis, Collegis & Fautoribus
honoratissimis.

S. P.

HERMETEM TRIS-
MEGISTUM esse il-
lum, quem Latini *Mercuri-
um, Taantum Phœnices,
Egyptii* *Ἡρμης*, Alexandrini *Thoth*,

DEDICATIO.

Egyp̃ Græci olim dixerunt ; Im-
Hermetem omnium mortalium eâ ætatē
 sivè immensam ingenii capacitatem
 sive denique propagandæ ad posterum
 gloriæ, benequē de humano gene-
 merendi desiderium spectes, primū
 fuisse, doctissimi ævi omnis voce con-
 sonā approbavēre. Vid. *Steuchus E-*
gubinus, Episc. Kifam. sedis Apost. B-
bliothec. Tom. 3. lib. tit. 4. c. 3. Samuel
Bochart. in Geograph. Sacr. sive Phale-
p. 68.

Cæterum, ut Linguarum insanarum
 tanta fuit semper temeritas, ut nec ip-
 sæ Numini parcant : sic fortunam quoque
 istam expertus, quem prædicamus
 HERMES est, negantibus illis, (quibus,
 quod primus eam fabulam edidisset
 in vulgus, quasi Georg. Becan-
 familiam ducit) interfuisse unquam
 bus humanis : contra ea asserentibus
 (quibuscum facit Dn. Herm. Conring.
Hermet. Egypt. Medic. c. 3.) Chæ-
 miam à primis artificibus non Herm-
 sed aliis Inventoribus attributam

DEDICATIO.

Quas eorum animadversiones ut pro-
 bare non possumus certe ; sic peculiari
 super scripto vindicavit egregiè cele-
 errimus Vir, *Olaus Borrichius* : non
 terarum tantum, sed & disciplinarum
 rtiumque Inventorem extitisse HER-
 METEM, *Platonis Philonisque, By-*
lii, Tullii item & Diodori Siculi, alio-
 umque complurium autoritatibus pro-
 xè ostendens.

De familiâ autem ejus minimum est,
 quod scimus, & sunt posita in incerto,
 quæ memorantur. (Vid. *P. Scherlog.*
J. in Antiquit. Hebr.) nisi, quod in
Asclepio, libro à se confecto, de se ipsa
 tetur : Avum sibi fuisse *Mercurium*
Majorem. E monumentis autem re-
 um gestarum, Vetustatisque exem-
 lis imprimis probare satagit Dn. *Wilh.*
Christoph. Kriegsmannus in Taant p. m. 6.
Noachi nepotem, *Chamique*, filium,
Canaanem, Progenitorem illum Phœ-
 nicum Ægyptiorumque eundem fuisse.
 sed relinquimus nos ista meritò Auto-
 ribus suis. Fuit tamen Auditor *Noachi,*

DEDICATIO.

Chusi Præceptor, ejusque liberorum quibus duo tantum hodie extant, *Py-Isidis Osiridisque* Præfectus ac Consiliarius alter, alter, quem & supra ad-rius, ref. *Dn. Oth. Heurnio Professi*, *Asclepius*. Vid. *Aur. Vell. Gni-Leydens. in Barbar. Phil. Antiqu. lib. 2. elm. Mennens. p. m. 12.* Fertur & hu-cap. 27. *Τετραγών*, qui ob triplicis esse *Tabula*, illa, *Smaragdina* di-regni Mineralis, Vegetabilis, Animata: Cujus initium: *Verum est*, & ab-lis, imò ob triplicis in una creata essen-*ni mendaciorum involucro remotum*, tia subsistentiæ indagationem, in quod-*uncque inferius est*, simile est ejus vim omnem Vegetabilis, Animalis & *quod est superius &c.* Mineralis Naturæ exploravit, Pater Phi- Equidem sunt, qui in dubium vo-losophorum dici meruit. *Aphor. Basilent*, eamque *Bernardo Canesio*, Al-sive *Can. I. Herm. Nicol. Nig. Hapel-* hymistarum primo, velint assertam, vel, ut *Gelaldinus Arabs de Sapientibus* quam in sententiam ipse pedibus ivit *Egypti* explicat, qui Propheta, Re- *P. Kircherus, in Oedip. Egypt. class. 10.* & Philosophus fuit. *7.* At enim, ne latum illa quidem,

Quàm autem insatiabilis in Hominibus quod ajunt, unguem ab inscriptione istâ commentandi cupido, quanta industriabit, Characteribus Copticis prope fuit? Nam, si fides *Jamblichus*, l. 6. *Memphim*, Saxo insculptâ: (quem- ex *Seleno* referenti, de *Mysteriis* *Admodum Schatta Copita Memphitanus* *gyptiorum* tricies sexies mille libros illi scribit.) *Cælum sursum*, *Cælum deor-* confecit. (Quos, quem nominavi *sum: Astra sursum, Astra deorsum;* *Bochartus* p. 68. tamen *Versus* interpre- *quod sursum, omne id deorsum.* Hæc tatur:) utut, eorum accuratè nume- *cape & beaberis*, & deinde, quod nec rum iniens, XLII omninò recenset ipse diffitetur *Kircherus*, est hæc *Ta-* *Clemens Alexandrinus, Stromatum* *bulæ* *Theoria Thesauri totius Naturæ.*

DEDICATIO.

Ægyptii igitur quòd Chemiam *Herm* Anagramma id continerer, quod tùm
ticam ipsi *Sapientiam* vocent, ex egi in fronte voluisssem :
 minimum videbitur posse confici hoc *Sic* (infra, supra,) *Sol* *duplus* *abun-*
Eundem *Hermetem* esse, quem & *Primat in Auris.* Sed non passus est ille,
 cipem ponant, fontemque existiment *INCLYTA ACADEMIA!* fa-
 undè ea ad alios postea scientia demor, quamque optare faciliùs, quam
 navit. petere, mihi ausus fuisssem, major so-

Ac (ut ingenuè istud dicam.) aitô, Humanitas tua. Tantinè enim
 me quidem. Neque enim eam laudemantillum *TIBI* laborem fieri! qui &
 tàm futurus ingratus nunquam sum, quantum Autori suo pareret Decus ac no-
 & *Tabulæ* isti, *Virisque*, qui sapiemen, ut ad Consortium tantæ Societa-
 tissimis Commentariis illustrarunt, deis alliceres verò humanissimis verbis
 traxero. Quamvis juxtà idem censupertraheresque! quemque *Ephemer-*
 rim pariter: non tàm circum *Aurumibus* Tuis, Cedro dignis, auctum à
 metall. versari, quod elaboraret, quàm me, inferi cuperes! usa manu ac stylo
 Medicinam: quæ non Auri tantum *SIRII*, Interpretis Tui. Patere, Ex-
 sed & aliorum omnium, tam supericellentissime Vir, *HENRICE*
 rum, quam inferiorum, corporum *WOLLGNAD*, immortale nomen
 res complectitur atque concludit. Tuum à me profanari velut, levelque

Ac Annus jam admodum est, eunc chartas famam sibi auctoritatemque
 quode *AURO AURÆ* nonnulliquam polliceri.
 la luci publicæ committenda existimav. Nec indignaberis legi hîc quidem,
 Primitias voco, quòd id scripti genueternis in Nobilissimum Ordinem me-
 antea non dedissem. Nomen, ut laitis semper victure,
 terem, spontè occultaveram, nisi quòd

Ana

A 5

Magni-

DEDICATIO.

Magnifice PRÆSES ac AR-
GONAUTA,
JOHANNES MICHAEL
FEHR!

Sic est enim in me meritum Tuum. Per
TE honores ac ornamenta ista sum
consecutus! TU, ex autoritate Tibi
singulariter concessa, me addidisti Tan-
tæ huic *ACADEMIÆ* mem-
brum! TU proclamasti! TU, quo
non sustinuissem sperare unquam, in-
videndo *HERMETIS* Cognomen-
to auxisti! Denique hoc egisse videris,
ut, quem beneficiis certaturum credi-
disti fortasse, istum hoc modo animum
superares, unâ, quam auferre non pos-
ses, memoriâ tanti beneficii mihi re-
lictâ, quam vel sic gratus, quamdiu
superero, depositurus nunquam etiam
sum.

Quemadmodum unum id itaque
hactenus contendi, ut, cum despera-
rem Filii nomen, *HERMETIS*,
saltim me Imitatorem probarem ac dis-
cipulum: sic, quas relictas mihi cer-
ne-

DEDICATIO.

nerem, horas collocandas ita existimavi,
ut resumpto in manus de *Auro Auræ*
superioris vi Magnetis universalis attra-
cto, isti scripto *Auræ inferioris*, h. e.
Materiæ nostræ universalissimæ, adde-
rem *Aurum*. Quod utrumque mihi
Hermeticum est.

Sed jam reddenda & de *EMBLE-
MATE* mihi non minùs videtur ratio
esse. Nam & alatum ibi videtis Circu-
lum Hieroglyphicum, & Cistam & So-
lem, & Lunam, & si quæ alia occur-
runt. Nempè notat Duplicem Mundi
Spiritus Circulus: Liquidum alterum,
seu *Hermetis*, quam vocant, *Avicu-
lam*; alterum Coagulatum. Includit,
in se latens, ille *Aurum superius*, cir-
cumque in aëre volitans, perindè ut
Avicula, à Magnete Philosophico, ja-
cente in Cista, attrahitur. Per hunc au-
tem *Magnesium* nostram fertilem *Auri*
inferioris, innuere libet. Sol, cum igneo
Trigono, & cum aquoso Luna, Spiri-
tus Mundi & utriusque *Auri Auræ* sunt
Parentes atque designant.

DEDICATIO.

Nec mutum idem volui esse hinc ut *SURSUM* inscripsi, sic *DEORSUM* curavi subscribendum. Quô ipso cum *Hermetica* mihi *Tabula* significatur: *Quod est superius, est sicut inferius, &c.* tum verò Philosophicum istud *Ægyptiorum*: *Cælum supernum, Cælum infernum, Astra superna, Astra inferna.* Hæc accipe vel *RETRORSUM*, vi Magnetis universalis ex Aura superiore, (vel *DEORSUM* & *SEORSUM* ex Aura inferiore.) *Beabitur* enim, qui contentos ibi Trigonos Δ & ∇ gemino noverit includere.

Age itaque, cum sit mihi decretum *Hermetis* nomen, & Honori Mercurii Philosophici nostri, velut *Hermam*, sacrum jubeo esse istum Tractatum.

Statuo *Hermam* istum, annuente *Serenissimo Electore Saxon. Domino meo Clementissimo*: Cui & Ipsi pro *Hermetico* Symbolo: *SURSUM DEORSUM*. Utut piè, intelligat magis & Christianè. Statuo *Hermam* istum, ammonitu *Inclutæ Academiæ Vestræ*:

O HER-

DEDICATIO.

O HERMETICÆ *Veteris Sapientiae*,
LUMINA atque ATLANTES!

Erant Statuæ *Hermæ*, *Mercurii* imaginem referentes, quas Eidem olim sacras, in publicis itineribus ponebant, quarumque permutari poterant Capita. Et ambiguæ sunt viæ, in quibus positus meus dedicatusque *Hermes* hic est. Cui, quod magis idoneum Caput, id est, principium ac fundamentum Mercurii nostri Hermetici, sit, applicare qui volunt, faciant age per me liberum esto.

Ad *Hermas*, conjectis ex tempore lapidibus ab his, qui præterirent, acervi fiebant, qui & ipsi Mercurio sacri.

VIRI Magni, Incomparabiles COLLEGÆ: Construite & Ipsi ad *Hermam* meum *Hermacas*. Quisque lapidem conferat id est mutet, demat, addat, sed amicè sed candidè, Philosophiceque, quod Lex nostra Academica XII. jubet.

Quod si, præter opinionem fuerint

A 7

ta-

DEDICATIO.

tamen, quæ invidiosè detrahant de eo
aut contaminent manus; Sunt sacrari
Vobis: *Ephemerides* sunt. Hùc inlatu
infertusque non timebit, quæ aut volen
turbare, aut deicere manus, intra istun
Sapientiæ velut sinum, sine offensâ tutu
atque tranquillus. Cui, quô debeo
animô committo consacroque.

Est Homo Homini *Deus*. Et esti
Vos *Dii*, quia *Æsulapii* atque *Apolli*
nes. Sinite, in posterum Nuncius Vobis
aut, si vultis, *Hermes* atque *Mercuriu*
sim. Per scrib. Haynæ, è Museo, die na
tali meo XXIX. Jun. qui (*Cælio secundo*
Curione de Bell. Mel. p. m. 430. referen
te,) à Melitenfibus olim Mensis *Her*
meti sacer habitus est. Anno c1o 100
LXXIV.

Inclyta S. R. Imp. Academia Naturæ
Curiosorum

Cultor & Collega ad quævis
servitia devinctissimus

Christianus Adolphus Balduinus,
d. Hermes.

In Li-

In Librum de Auro Auræ & ejus
Appendicem de Phosphorô Her
meticô.

C. A. Lib. Bar. à F.

Viderat Hermetis nostri modò Musa labores
Et mirata, suo talia verba refert:
Iam Tua, docte senex, gemmata tabella recedat,
Hic liber, in parvô, nobiliora docet:
Aurum hic immensi fluitans per limina Olympi
Exhibet, & flores, & sine nocte diem.

In Auræ Aurum.

Etulit ad Divos, Librum hunc con
spexit ut HERMES.

In partes varias atque Heliconatrahit.
Præside res eguit, poscitque ab Apolline
Nomen.

Qui tandem variè sic meditatus ait:
VIRGULA, parve Liber, mihi DIA vo
caberis: AURUM

Indice Te, Tellus quod nequit, AURA
dabit.

Flora aderat, memoransque suum decus
addit honores:

Nunc mihi perpetuum Ver, nisi fallor
adest.

Sic

Sic Dea læta refert. Cui cætera turba Deo-
rum;
Ergone mors etiam Floribus inquit, ab-
est?

Imò Homini meditamur idem, superaddi-
dit Hebe.

Auri sacra fames, nunc mihi, sit ne
refer.

De Phosphoro Hermetico.

DE sine Perpetui mirari Luminis usum:
Perpetui Liber hic Luminis instar erit.

*Aurum Auræ ut & Phosphorum
Hermeticum ceu Laborem verè
Hermeticum & studium merè
Curiosum commendare debuit*

Melchior Friebe; Phil. & Med.
Doctor, Præfecturæ Haynen-
sis Physicus. S. R. I. Academia
Naturæ Curiosorum Collega.

PRO-

P R O O E M I U M.

AGnoverunt prisci Philosophi,
agnoscimus & nos libenter, &
in infimis suprema, & in supremis
infima: in Cælo quidem terrena, se-
cundùm causam, modòque cælesti: in
terris verò Cælestia, modò terrenò.
Vid: Proclus de Sacrificio & Magiâ.
Undè in terrâ intueri quidem licet
Solem, Lunam ac cæteras Stellas, sed
pro qualitate terrenâ: in Cælô autem
plantas, lapides, metalla, mineralia,
pro cælesti naturâ. Lumine itaque
Hermetica Philosophia omnia natura-
lia superiora cognoscuntur per inferio-
ra & inferiora per superiora. Hæc
Harmonia est illa catena aurea, quâ
inferiora superioribus connectuntur,
gubernantur, imò mutuò attrahuntur.
Annon vides, quàm mirabilis sit Ele-
mentorum lusus? Quam contraria
etiam, mediante alterò, ambiant se?
Quo-

Quomodo ignis aqua, aqua igni, terra aëri, aër terræ conjungantur? Etiam ego huic loco, sic se habentem, quomodo Mundus hanc discordi rerum velut concordiam conservetur? Motus, verissimèque ajo. 2. Inferiora Antonius Mizaldus Monlucianus hæc cum superioribus illis, istaque Gallus his, superiori seculò, rationibus est, ut Harmoniam superioris Naturæ Mundi & inferioris unà cum admirabili fœdere & sympathiâ rerum utriusque Parisiis ederet: Moti & juxta mecum his sunt Scrutatores omnes Naturæ, ut Catenam hanc superiora inferioribus connectentem amplecterentur. Quam enim qui sciverit, vel, Agaziëlis Arabis testimonio, Mysteriorum maximum penetrabit. Quod cum Hermetis Patris nostri Tabula illa, dicta Smaragdina perfectissimè doceat, eamque ego scripti isti, de Auro Auræ, meo fundamentum esse voluerim, operæ me facturum precium duxi, si, qualem, ex contextu

Phœnicio, delineavit Kriegsmannus, cum iis vicissim vires sociant, ut producant rem unam omnium mirificissimam. 3. At quemadmodum cuncta educta ex uno fuere verbo DEI unius: sic omnes quoque res perpetuò ex hanc unâ regenerantur dispositione Naturæ. 4. Patrem ea habet Solem, matrem Lunam: ab aëre in utero quasi gestatur, nutritur à terra. 5. Causa omnis perfectionis rerum ea est per Universum hoc. 6. Ad summam ipsa perfectionem virium pervenit, si redierit in humum. 7. In partes tribuito humum, ignem passam, attenuans densitatem ejus, re omnium suavissima. 8. Summâ ascende ingenii

sagacitate à terrâ in Coelum, inde-
que rursus in terram descende, ac
vires superiorum inferiorumque
coge in unum, sic potiùs gloriâ
totius mundi, atque ita abjectæ for-
tis homo ampliùs non habere.
9. Ist hæc jam res ipsa fortitudine
fortior existet: corpora quippe
tàm tenuia, quàm solida penetran-
do subiget. 10. Atque sic quidem,
quæcunque mundus continet,
creata fuere. 11. Hinc admiranda
evadunt opera, quæ ad eundem
modum instituuntur. 12. Mihi
verò ideò nomen Hermetis Tris-
megisti impositum fuit, quòd
trium mundi Sapientiæ partium
Doctor deprehensus sum. 13. Hæc
sunt, quæ de Chymicæ artis præ-
stantissimo opere consignanda
dixi.

Cæ

*Ceterum Literato ego sistam
hîc Orbi*

A U R U M

Superius & inferius

A U R Æ

Superioris & inferioris

Hermeticum.

PER Auram superiorem in-
telligo aërem simplicem, ut
Elementum: per Auram infe-
riorem aërem coagulatum, ut
Elementatum. Utrisque extrahi Aurum
Philosophicum potest. Utrumque Aurum
est, illud superius & remotum, hoc infe-
rius & propinquum, Unum tamen Aurum
Hermeticum nostrum!

C A P U T I.

De Aurâ in genere.

Velut igitur Aër vel Aura Instrumentum
illud Mundi & delator universalis no-
stri Spiritus est: Unde *Trismegistus*: Ven-
tum,

tum, id est, Aërem, inquit, portasse illud in ventre suo: sic in Capite isto. 1. Aërem, vel Aëris superioris nomine, Elementum illud intelligimus, primigenium, transparentius, tamque levitatis, quam ponderis expers, impermutabile ac perpetuum, frigore præditum naturali, nisi situum & commistorum robore impediatur: Poris autem ubivis refertum, & hætenus extensionem aut compressionem sui tolerans: *Joh. Bapt. Helmontius, in Tum. Pest. infra cælum ac supra aquam terramque existens*: uti loquitur *Scaliger, de Subtilit. Exercit. 27.* non obstante quod *Isac. Vossius de Mot. Mar. & Ventor. c. 21. p. 49.* in Macrocosmo fabellam vocet quatuor Elementorum recensitionem: Aërem verò nil aliud, quam aquam seu humorem dilatatum, ad legem æquilibri quaquaversum se extendentem; Mariam autem præcipuum aëris fontem esse & tantò quidem magis Soli subjecta; moverique aërem secundum dictos Maris diversos Motus.

Neque tamen Elementaris hic aër Orbibus inclusus cœlestibus est, *Tych. Brahe l. 1. Ep. Astr. p. m. 100.* sed in tribus suis regionibus, supremâ videlicet, mediâque atque infimâ movetur, ac à superficie terræ & aquæ ad summitates usque nubium currit. Ac licet verissima illa *Scaligeri* sint: Aërem nostrum aquâ esse mistum: quod nî fieret, occideret utique: uti hinc non ineptè con-

clu

cludit *Magnus ille Albertus*: non exinde tamen aquæ dici merebitur species: utut *P. Lamb. Danaus Phil. Christ. tr. 1 c. 9. p. m. 34.* diversum ab aquâ elementum esse Aërem neget. Quo nomine *Andr. Libanio, de Univers. & Orig. Rer. Cond. l. 1.* meritò ille vapulat.

Vivit Aër in igne, hic in aëre; in Terrâ Aqua, in Aquâ Terra, & denique Aqua in Aëre. Purgat Aërem Ignis Aquam Aër, Terram Aqua; quolibet, ignis beneficiò, cæteris claritatem sui communicante. Cumque, Elementa qui quæsierint pura in Mundo, oleum petditurus juxta & operam sit, quid, quò credere minùs liceat, impedit: esse id, quod Aërem dicimus, Aquam tenuem, Ignem item Auram tenuem, similiter Aquam Terram tenuem, istam autem, ignem crassum? Et è contrario: terram congelatam aquam, aquam aërem congelatum, aërem ignem addensatum? Vid. *Alphonse Regis Clav. Sap. in Theatr. Chem. Vol. 5. p. m. 861.* Hic aër fit Lympha, ex Lympha fit terra, & ex terrâ fit aqua. Quæ singula exemplis probat *Drebbelius, de Natur. Element. Tractatu.* Igitur, cum vel Aura, vel Æther nihil quicquam ab aëre differant, nisi, quod *Eman. Magnanus* statuit, c. 16. *Phil. Nat. prop. 2.* sicut limpidissima aqua ab impurâ, & ex consequenti Aura ac superior Æther nihil, nisi aër subtilissimus, sint;

4 CAPUT I. DE AURA IN GENERE.

sint; nihil, opinior, omninò peccabimus hic, si pro unâ eâdemque re ista quidem ubi vis sumamus.

2. Per Auram inferiorem, vel aërem coagulatum, ut elementatum, intelligimus subjectum nostrum catholicum. (Quo de Cap. 3. quidem in specie.) Unde rectissime *Sendivogius in Epilogo Tract. Aer*, inquit, *veterum Philosophorum materia*, cuius & in se aërius, id est, color candidus est. In hac autem nostrâ coagulâtâ Aura siccum & frigidum dicitur Sal vel corpus; in eâ verò quod calidum igneumque est, sulphur audit, seu anima; frigidum autem & humidum Mercurius, sive Spiritus, vocatur. Sed enim coctione continuâ ac perenni tria illa convertuntur in unum, hâc ratione: Frigidum & humidum convertitur in calidum & humidum. & tandem in calidum & siccum. Sic quæ in Materiâ nostrâ reperiuntur confusa ea distinctaque convertuntur Elementa fiuntque unum aliquod Elementum igneumque & siccum. De quo quidem subjecto in cæteris ordine omnibus nonnulla annexuri Capitibus sumus.

CAPUT II. DE AURA, EFFLUV. &C. §

CAPUT II.

De Aurâ, Effluviis variarum rerum repletâ.

Observandum itaque. 1. Auram, superiorem puta, posse considerari dupliciter: vel, ut Corpus simplex & purum purum Elementum; de quo in Cap. præcedenti: vel, prout varios vapores & exhalationes in se continet *D. Dan. Sennert. de Febr. l. 4. c. 2. p. 382.* de quò hic sermo nobis instituetur. Pori, vel porositates, quibus refertum aërem esse diximus, vel planè hiant expertes corporis, in sui integritate manentes, vel replentur vaporibus alienisque exhalitibus, & veluti uteri sunt, quibus aporrhœæ fructuum aquæ resolvuntur denuò in ultimam aquæ simplicitatem, undè provenerunt, spolianturque quibuscunque primorum seminum signaturis. Vid. *Helmontius in Tum. Pestis §. Forma.* Nam è rebus sublunaribus duplex seu spiritus, sive halitus, vi caloris solis vel stellarum, aut etiam ignium subterraneorum, ut & calore rebus ipsis innato extrahitur atque in altum elevatur. *P. Casp. Schott. in Phys. Cur. l. 9. c. 1. §. 1.*

Ejusmodi autem in Aurâ peregrina Effluvia sunt &, per accidens, varia, juxta

B

in-

indolem, undè exhalant, concreti. Hinc Terra. Virgo, sponte suâ herbas producit, si idoneo conditam vasi libero aëri exponas noctu diuque, congruo tempore imprimis. Quod est signum, terram illam sola aura ejusmodi herbarum seu semina sive spiritus continente, fuisse imprægnatam. Terra saltem permanens matrix existit, non Corporum Mater; quod probè tenendum. Sic Nitri & Vitrioli Spiritus per aërem volitant. Si enim, postquam è Vitriolo vel Nitro spiritum extraxeris, Colcotar ejus (ut vocant) ponas sub dio, ibique dimittas paucis diebus, & mox in Retorta reponas, adhibitis ignis gradibus, novum eundemque efficaciorum spiritum elicies. Quæ experientia *Magnanus* adfert in *Philos. Nat. c. 16* & ex eo causam colligit, cur quibusdam in locis salubris aër, alibi verò minimè sit, cum item alibi gratos, alibi tetros efflet effectus odores: nimirum, quia vel salubres & gratos, vel insalubres ingratosque ille spiritus continet.

Scilicet, redolent venti, quæ præter vexeris, corpora illa. Dum Rosæ florent è locis *Fontenau* & *Vaurigard*, qui circa *Parisiorum* urbem sunt, aër mira odoris suavitate delibutus naribus affertur, referent *D. Kenelm. Digbæ. in Theatr. Simpath. p. m. 48.*

E contra *Marriti* in *Hispania* tam est tenuis aër, uti, nisi aliarum rerum effluviis idem

tide

idem inspissetur, minùs aptus hic respirationi hominum atque animalium sit.

Londini in *Angliâ*, quòd in tota vasta illa urbe ignibus incolæ utuntur, ex eo carbonum genere, quos solent fossiles vocare, totus aër velut sale & fuligine repletur: unde lecti, aulae, & quævis utensilia alia, quantumvis nitida ac splendentia ante, brevissimo tempore obfuscantur.

Drepani in *Siciliâ*, urbe maritima ex *Salinis* celebri, aër est adeò corrosivus, ferrum ut exeat. *P. Casp. Schott. in Techn. Curios. l. 4. c. 1. præl. 1. §. 44.*

Varias igitur ob causas constitutio aëris variatur, quatenus pendet à locorum situ, terræ natura, maris & lacuum vicinitate, fodinis metallicis, temporibus anni, utilatè describitur à *D. Dan. Senn. Instit. Medic. l. 4. part. 1. c. 2.*

Quemadmodum ergò variarum in aëre rerum permixta varia continuò effluvia, sive omnis generis spiritus sunt, terrei puta, aquei atque ignei, è terra, aqua, igne, mineralibus quoque, plantis item, animalibus, adeòque hominum corporibus, magna semper copia, vi caloris seu extrinseci, seu intrinseci resoluti & ob levitatem ascensionem in altum eVecti: ita à corporibus homogeneis vi magnetica attracti iidem corporificantur.

Utor *Minera Marti-Solari*; (quam ex

B 2

Hasia

Hasia adferunt, tribusque diobolis libram *Lipsia* æstimant, non carius) flava intus, aureæ instar *Marcasitæ*, cæterum planè insipida. Quam enim si in pulverem redactam in aqua aliquandiu coquas, ne colorem quidem mutabit, nec saporem alium, quam qui aquæ est, habebis. Hujus Uncias duodecim, per integros quatuordecim dies, non ita pridem aëri frigido exposui. Quò factò, peculiarem illà humidumque atque dulcem, talemque, qui Vitrioli est, salem attraxit continuò. Quid? Quod duabus uncis aucta & ipsa pondere esset. Qui extractus Sal pluvia aqua, forma viridi, purgatusque, mirum, quantum morbis istis resistat, qui ex Tartari abundantia oriuntur: sicut nec minùs aliis. Dicitur & *Hausensis* Terra Minera hæc, quam & ad vitrificaturas suas adhibent figuli, continetque ea Spiritum, metalla omnia solventem. Ref. *D. Ioh. Tileman. Exper. 3. p. m. 8.* Eadem *D. Ioh. Hiskie Cardalucio*, in *Aulæ subterr. Lazari Erckeri*, l. 5. p. m. 327. *Magnesia Vitriolata*, *Arnstadii*, *Aquisgranæ* atque alibi item, non infrequens. *Glauberus in Furn. Philos. part. 2. c. 11.* Vitrioli dulcis Mineram vocat, inventam à se copiosissimam *Almaurothi* (est is *Hasia* pagus, unum *Cassellis* lapidem distans) Virtutem spectes, qua attractiva prædita est, paria Bismuthi illa Minera, est, & ipsa sanè e aëre

aëre, viridi admodum, attrahens Vitriolum; crediturque Chymicorum plerisque immaturum *Paracelsi* Electrum, niger Saturnus, albumque Philosophorum Antimonium esse. Cujus, opinior, tactus invidia, verum reticere maluit nomen *Joach. Polemannus de sulphure Philos. Tractatu p. m. 114.* quod verò ut disertè dicerem, domi habui causas.

Monstro simile est, quod *Dn. Kenelmus Digbeum* autorem habet, experimentum. Hic namque *Arcevilensi*, quam vocant, terra aëri libero exposita, singulisque diebus aqua pluvia humectata, post primum mensem, in eadem vitriolum: secundò sulphur: tertio plumbum: stannum quartò: quinto ferrum: æ sextò mense reperit, in quo ramenta argenti tenuia essent. Quod idem *D. de l'Oborie* & *D. Locques*, Galliarum Regis Spagyricus, & ipsi felicissimè tentarunt. De quò qui volet cognoscere, is prolixissimè differentem adeat *N. Olauum Borrichium*, dissertat. de Ort. & progress. Chym. p. m. 149. Hòc pactò exhaustas & auri, argenticque & ferri, ac lapidum fodinas crescere denuò docet *Athanas. Kircher. in Mundo subterr. lib. 4. cap. 8. p. m. 215.*

Dn. Marcus Antonius de Castagnia. Minerarum Reip. Venetæ supremus Præfectus & societatis Pancteticæ Fundator, coram quovis attestabitur, esse arti possibile, in qua-

vis domo & laboratorio, variis modis perpetuam mineram exstruere, unde statutis temporibus, metallum verum, non secus ac ex minera, erui possit. *D. Ioh. Ioach. Becher. in Exper. Chym. nov. p. m. 62.*

Cernis, opinor, aura quid præstet, quid Cœlorum influxus, ut ad fictos ingeniose cortices descendere non sit adeò necessum. Rectè ergò dictum à sensatioribus Philosophis, *πανοπεγμια* quandam, seu rerum omnium seminarium & Cornu-Copiæ Auram esse vel aërem.

2. In nostra aura inferiore coagulata, seu subiecto Universalissimo, mox nominando, dantur etiam effluvia ex aëre & terra attracta, sed diversæ naturæ: quæ causa est, cur, fœces ac superflua cùm sint, per solutionem, quam vocant filtrationem, destillationem putrefactionem & sublimationem separari necesse habeant.

CAPUT III.

In Aurâ etiam Materia Hermetica, sive Spiritus Mundi, volitat.

C *Artesius part. IV. Princ. Phil. n. 48. Lipstorpheus p. 3. specim. Philos. Cart. c. 2. asserere videntur: aërem nihil aliud esse, quàm congeriem particularum terrestrium, tàm*

tenuium, & à se mutuò disjunctarum, ut quibuslibet motibus globulorum cœlestium obsequantur. Licet *Dn. Robertus Boyle, in Experimentis de aëre, Exper. 1. Cartesium* aliter interpretetur. Credendum tamen est, naturam, cui peculiaris semper fuit cura, ut indefessum Cœli ac Terræ commercium, velut admirabilis harmonia totius mundanæ machinæ perduraret, à primò mundi ortu, etiam cœlestem quandam substantiam vel materiam per universum orbem disseminasse. Præcipuè verò 1. in Auram vel Aërem superiorem, ut dignissimum Elementum, in quò semen & vitalis Spiritus, seu domicilium animæ omnis creaturæ lateat. *Mich. Sendivogius Tract. de Sulph. p. m. 152.* Hinc Hebræorum Doctores Aërem numero Elementorum eximunt, eundem velut medium quoddam atque glutinum, diversa simul conjungens & tanquam Spiritum mundani instrumenti reboantem, habentes. Vid. *Templum Naturæ Henr. Kornmann. pag. m. 72. & D. Marcell. Frankheimi επίκεισιν ad Achill. πανυπερυπλόμωχ. pag. m. 3.*

Docet id indies Experientia, quod hōc Elemento non solùm mineralia, animalia, vegetabilia, verum etiam alia Elementa vivant. *Ioh. Sper. Inst. Phys. l. 4. c. 2. ad præc. 1.* siquidem spiritus quidam astralis in hæc inferiora influens, metallis, lapidibus ac

ac spiritus, tanquam ex spermate, prodeunt
 Quinta essentia & Mercurius vitæ; præter
 millena nomina. *D. Petr. Ioh. Faber, in Comp.
 Secret. Chym. l. 1. c. 3. Damian. de Campis in
 Enucleat. Nov. Lum. Chym. Mich. Sendivog
 §. wir können es Spirituosum vitæ Balsamum nen
 nen / & ejusdem Enarrat. Somni si non Pansophici
 tamen Philo-Polymathici §. 34.*

Dicitur & Leo viridis propter robur, quo
 cuncta movere potest & penetrare: quod
Trismegistus docuit, appellando illum, in
 Tabula Smaragdina, totius fortitudinis for
 titudinem fortem. Dicitur superius, & A
 vis seu Avicula Hermetis, imo Mercurius
 universalissimus; qui, aquæ siccae nomine
 clarus, in communi superioris & inferiori
 mundi cœmiterio ad patranda totius mundi
 miracula circumvolvitur & occultus vitæ
 nostræ cibus à *Cosmopolita* appellatur. H
 enim levi digestionem debite captus, rubescit
 magnarumque refectionum pater est, si vi
 tus ejus conversa sit in terram, dicti *Her
 metis* testimonio. *D. Ioh. Tack. in Epist. &
 D. Ioh. Dan. Majoris Chir. infus. p. m. 5.*

Possum hic nominare complures, qui
 istius Humidi radicalis Mundi in scriptis su
 passim meminerunt non tantum: è quorum
 sanè numero non postremus occurrit *Ber
 hardus G. Penotus*, deinde *Gerh. Dorn. Papini
 in dissert. de pulv. Symp. Oswald. Crollius, in Bas
 Chym. Mich. Sendivogius in XII. tract. D. Petr.*

Ioh.

*Ioh. Faber, in Pall: Spagyr. Hydrogr Spag. in
 Myroth. Spag. Hercule Pio-Chym. & Comp. Secret.
 Chym. Corn. Drebbelius de Nat. Elem. Robert. de
 Fluctibus cap. 5. lib. 1. de Vromantia. Caesar. Re
 viera in suo, de Mundo magico, Tractatu, Italicè
 confecto, lib. 1. Ioh. Poppius in Hodog. Chym.
 D. Olaus Borrichius de Ortu & Progr. Chym. Ioh.
 Verem. Rhumel. Basil. Chym: Ioh. Rudolph. Glau
 berus in Pharm. Spag. Ioh. Lud. Gottfried in Ar
 chontol. Cosmica, atque alii: sed & integrum
 hac de re Commentarium dedit Ioh. Roht
 mannus, cui, de Anima mundi & Spiritu
 Universi, titulum fecit.*

Est & *Dni. Nuysement* liber confectus de
 Spiritu Mundi universali & vero Sale secre
 to Philosophorum. *D. Andrea Nitneri* item
 de Eodem Mundi Spiritu, attracto ex aëre,
 nec non *Tractatus de Cœlo terrestri Venceslai La
 vinii Moravi*. Quare studiosos istius ad illa
 volumina delegamus.

*Dominus Petrus Borellus; Cent. 1. Obs. 6. sub
 tit: Curat. febr. malign. aurô solutô curata*, ratio
 nem docet præparandi Magnetis, quò es
 sentia hæc attrahi ex astris, destillarique at
 que eâ aurum solvi queat.

Ac, ut de me ipsemet hoc afferam, anni
 sunt admodum septem, quum Magnetis
 Philosophici ope, præparati ex Nitro fixo,
 spiritum aliquem sive aquam Mercurialem
 ex aëre attrahebam. quâ, uti loqui amant,
 rectificatâ, residuum phlegma, utut planè

B 6

in-

insipidum, instar aquæ communis, tincturam ex Corallis rubram extraxit, mutatò horum colore in album; cuius causam haut temerè alii, quàm volatili aëris Sali, ducimus assignandam.

Extra igitur aleam dubitationis positum id quàm longissimè est, esse Sal corpus primum, per quod materia cœlestis palpabilis & visibilis redditur. Est Sal enim Terra, Virgo, quæ nihil adhuc produxit, in quam Spiritus Mundi primò convertitur per vitrificationem, hoc est, extenuationem humoris. Quò sensu fuit haud dubiè *D. Ioë. Langelottus* (*Epistolâ ad Præcellentissimos Naturæ Curiosos p. m. 191.*) cùm Sal aëris unicum solvens indigaret Catholicum rectissimè, meò animò quidem.

Cæterùm existimo ego cum *Nollio*: Hunc divinum thesaurum, ne frustra descendere & se humiliare videretur, sui perfectam imaginem cuidam quoque mineræ coram mundo abjectæ, quæ Magnesia sapientum dicitur, impressisse, illamque sic disposuisse, ut facili negotio, DEO singulariter benedicente, & industriâ humani ingenii, inde erui possit.

Est autem, ut apertiùs dicam. 2. Aurum inferior coagulata, vel Magnesia illa, Nitrum nostrum, sive Sal Petræ, in quo ætheria illa substantia copiosissimè diffeminata. Nam est nullus omninò Sal, qui sit illò,

illò, magis catholicus. quin adeò diffusum est Nitrum per universam rerum naturam, itaque actuosum in concretionibus satque mistorum sublunarium, ut operæ precium facturum sit, quisquis ad vestigandam ejus indolem animò sese & cogitatione attentissima converterit. *Rob. Boyle. Nob. Anglus in Tentam. Phys. Chym. p. m. 1.* Non est è numero Salium, appellari vivens quod possit, uno Nitro exceptò nostrò Virgineo. quod & ipsum tamen antea, carens vitâ ex aëre eam receperit. Est Subjectum Philosophorum universalissimum hoc; cui non Mercurius tantum, sed & ipsum aureum Sulphur ac Mundi Sal copiosissima insint.

At enim, quantum est, quæso, contradicentium! quos ego contrà asserentes omnes mihi, audio hîc: Redolere hæc *Ioh. Rudolph. Glauberi* novam illam primâque specie blandientem opinionem: Esse Nitrum Philosophorum illum Mercurium, Menstruumque universalissimum, statuentis Quam, assertam à se aliquamdiu, Mundi Miraculo, in cæteris scriptis suis, postea ille explosum, atque in alia omnia ire potius cœpit, extremum Antimonium ipsi arrisit; quo de in *Ignè Secreto suo, p. m. 20.* exsertis verbis: Esse Mundi Spiritum, Antimonium ait, animas mortuorum orco educens: esse pariter Alkahest, ex quo *Pontani Artephii* que secre-

tus ignis confici possit. confer ejusdem *Glauberi Proserpinam p. m. 29.*

His ego opinionibus respondeo, nihil inesse, quod quem possit offendere. imprimis cum sibi invicem non repugnent. Nam, quod ad istam attinet, Spiritum Mundi metallicum latere in antimonio, non me fallit, unde Menstruum universale metallicum possit erui. Quod ad illam autem: equidem Mercurii Philosophorum conficiendi ex Nitro modum ignorasse *Glauberum*, in confesso est, ex *p. 91. Mirac. Mund.* cæterum, non id materia esse illa propterea desinit, ex qua universalissimum Menstruum extrahi, cujusque postea beneficio, præparari Menstruum universale metallicum queat. Extra ea, constanter asserimus adhuc, à nostro opere excludendum Argentum vulgi vivum cum Antimonio esse, nec id injuriâ quidem: Hoc propter impotentiam, illud autem, quod jam in corpus metallicum à sulphure suo interno sit coagulatum. Corpora autem in corpora non agere, notum est. Pauci, scio, verbis meis fidem habebunt: Sed si æquè ac Philosophi, experientiâ edocti, scirent, quomodo ejusmodi Salpetræ in omnibus reperiretur, ex iisdemque omnibus artificiosè extrahi posset: tum & sibi ipsis, tanquam testibus oculatis, fidem sine dubio non derogarent, & tam pretiosum Salem, qui ab ignorantibus tantum vilipen-

lipenditur, (vilis propterea à Philosophis dictus,) non tam leviter cum sordibus, quisquiliis & fimo abjicerent, sed ex omnibus potius mundi angulis collectum haberent sanctissimè. Quanquam observari juxtâ *Raim. Lullii de Quint. Ess. dist. 3. p. m. 95.* & hoc velim: Licet, omni in elementato, quem dixi, Mercurius reperiatur, tamen in aliquibus tam longè, ut vita hominis, anticiparet, antequam Artista hujus artis ipsum, prout expedit, à se abstractum possideret. Imò dicitur in omnibus esse ratione primi moventis in rebus naturalibus, qui spiritus vegetabilis nuncupatur, quò nostra materia præ cæteris abundat. *Bern. Penot. à Portu Præf. Apolog. in Tract. Arislai p. m. 92. Sendivog. in Tract. de Sulphure p. m. 185. & D. Ioh. Tack. in Chrysog. de Quintâ Ess. vini p. m. 32.*

Interim non mirari non possumus vim ac virtutem illam, quâ omninò stupendâ, divina bonitas Mundi Spiritum salemque aëri inhærentem istum donavit. Tot enim in mundo millibus, quibus aut jungitur attrahiturvè magneticò more existentibus subjectis, non illa mutat tamen efficitque, ut, quod non essent, jam sint aliud: sed, ut idem cum ipsis fiat, id verò unicè agat. Quod profectò unum est tanti, ut, qui penetrarent, nondum viderim ego, nec, qui penetrabunt, videre forsan unquam contigerit. Unam itaque, eamque Universalem, ab

ab *Hermete* stantes, materiam ut concludimus esse: Sic, ab hac una re natas, omnes fieri.

Ac utut huius loci ac instituti non sit auctoritates Philosophorum Veterum cumulare roborandis istis, quæ diximus. credere enim id cuivis integrum sit. non possum nunc facere tamen, quin *Basilium Valentinum* accersam, & unum hunc quidem: sic autem ille, *libr. de Reb. Natur. c. ult.* abundè interioris radicis materiem oculis exponens: Quæ materia, inquit, manifesta est coram oculis omnium hominum. Verùm, quia virtus ejus, potentia atque vis in profundo valdè sepulta est, adeoque plerisque incognita, eò fit, ut materia hæc pro nihilo etiam & inidonea ex ignorantia censeatur ac reputetur. Nomen ejus vocatur *Hermes*, qui serpentem volantem pro insigni gestat, & pro uxore habet, quæ dicitur *Aphrodita*, quæ omnium mortalium corda novit: & tamen omnia, unum & una res unicè, & unica essentia est, quæ communis est in omnibus oris & cognita in omnibus locis. Quivis eamprehendit manibus, & usurpat ad res viles. Vile existimat pretiosum & pretiosum rejicit. In summa, nihil est aliud (dicit) præterquam aqua & ignis, undè terra cum additamento aëris est orta & etiamnum conservatur. Cum quo paria facit *Ejusd. de Magno Philosophorum Lapide, Tractatus*, ubi sub finem, Omne in omnibus, quid sit, explicat.

At enim; Quis me, inquis, ista docebit; *Hermetis* vocabulo voluisse Nitrum innuere *Valentinum*? Ego verò, cui nihil unquam factu fuit facilius. Imò mecum *Schroderus*. Date mihi parumper, &, ne tantillæ te operæ, Lector, pigeat, adi mecum *Ejusdem Schroderi D. Pharmacopæiam Medico-Chymicam, lib. 3. c. 23.* tibi que inter nomina illa, quibus nitrum mactarunt Veteres, *Hermetis* quoque ostendam vocabulum. Hæc materia est Virgo illa, cui nomen *Vranogææ*, aut *Coeli terrificati*, tribuitur, quia licet terra (i. e. Sal) existat, virtutes tamen cœlorum continet & indissolubili vinculo connexas sibi habet, quarum admirabiles operationes exhibet videndas.

Quod si autem adhuc Genealogia ejusdem te anxium habet, desiderio tuo, est, qui iterum satisfaciat, *P. Kircherus. Tom. I. Mundi subterr. L. 6. Sect. 2. c. 3.* Cui *Quercetanum* addas licet, in *Pharmac. Spagyr. pag. 578. seqq.* & *L'Histoire de la Societè Royale des Londres, p. 2. post. Sect. 39. p. m. 319.* *Vilhelm. Clarkius in Historia Naturali Nitri Lond. 1670. Ioh. Rud. Glauber in Mirac. Mundi de Menstr. Univ.* De Experimentis verò circa varias atque multiplices partes Nitri lege *Tentam. Phys. Chym. Du. Robert. Boyle Nob. Angl. p. m. 181.*

Et quid tam evidenti ego rei facem accendo? Cum quæ in *Paracelsa* habentur: re-

reperisse in Nitro *Alchymiam*: inlustriora Soli
utique radiis sint. Nec non *Geberi* ita; Pe-
tra, quæ non est Petra, quæ invenitur in
fimis, illa est Petra Philosophorum. Qui-
bus succinit *Dominicus Gnosius Belga in Herm.*
Trismeg. cap. 3. p. m. 167. Lapis noster Sa-
Petrae est, quo Φ currens in optimum &
perfectissimum metallum, & filex in du-
rissimum Adamantem transmutatur. E-
Opus Petri de Silento dicit: Optimum Sal Ni-
tri est Mercurius noster, vid. *Theatr. Chem.*
Vol. 4. p. m. 1117.

Equidem novi, quantum nonnulli Sal-
tribuant Roris Majalis, cui & ipsi natales
Philosophici Nitri, credunt, deberi. (Qu-
habetur pro aere coagulato & à fratre *V-*
manno expressè Nihilum Philosophorum di-
citur) cujusmodi Sal, ab Equite Anglo
Henshaw, singulari artificio paratum, cum
Microscopio conspectum, angulorum nu-
mero & figura Nitri æquavit angulos; uti
ex *Ephemerid. Anglicis, Gallicæ* referunt
T. 11. p. m. 23. imò rorem dulci saccharo
esse divitem edoctus est *Ioh. Bapt. van Hel-*
mont de Imag. ferment. p. m. 73. & ex Sale Ro-
ris Majalis (imò aquæ pluvialis) *D. Ioh.*
Dienheimius medicinam suam elaboravit uni-
versalem; ejusdemque *Borellus* Spiritu Au-
rum radicaliter solvit. Jungimus his *Detar-*
dingium; cujus in suo, de *Auro potabili, Tra-*
ctatu constans assertio est: Mediante se Sale

volatili roris majalis dissolvissè Aurum, non
secus ac in aquâ calidâ glacies dissolvitur.

Verum, uti, quod res est, fatear, fru-
stra id quidem in Germaniâ obtinueris ex
Rore illo, minùs videlicet Salis Mundi fe-
raci, quàm in cæteris Regionibus, Ægypto
præsertim. Quod testabitur *P. Bellon. in Obs.*
ing. & memor. rer. lib. 2. cap. 77. nec non *Au-*
tor de la Chambre in dissert. suâ, de causâ inunda-
tionis Nili: in Rore, quem Ægyptii Guttam
vocant, vim fermentantem latere, quæ
massa aeri exposita, ipsum Nilum, seu Ni-
trum, quod in Nilo est, fermentet. Sic
Ros Brasilianus, teste *Geographo Varenio*,
Europæo tùm pinguior & Nitro multò im-
piagnatus, sæcundior, tùm multò pene-
trantior tenaciorque, præcipuè æstate exi-
tit. Sic est in Insulis Ferroensibus multa
fecunditas ex Nive, quæ Nitrum secum
vehit. ref. *D. Thom. Bartholin. in Act. Med. &*
Phil. Hafniens. ann. 1671. & 1672. p. m. 87.
Ego sententiam meam interponens, pro-
fiteor liberè: Nitrum nostrum, obvium
ubivis, utut impurum, tamen cœlesti ma-
teriâ refertissimum idemque verum Subje-
ctum Catholicum miraculosumque esse Sal;
quo liquor non tantum & dissolvens uni-
versale Philosophicum, sive Mercurii Spi-
ritus, sed & propinquiùs Medicina sapien-
tum antiquorum præparari atque confici
potest. Notandum hic interim fuerit: Li-
cèt

cet ex eô aqua, forti igne, eliciatur, & Spiritus ejus, simul in illâ aquâ miscens & inhabitans: Spiritus tamen ille crassus & corporalis, sive terrenus, nondum est Spiritus ille secretissimus & vivificus cœli (cujus Pater Sol igneus & Luna humida Mater, juxta *Hermetem* nostrum) sed est hic Elementaris Spiritus habitaculum illius cœlestis, qui anima & vita omnium Creaturarum est & vocatur, atque hic imaginem DEI gerit proximè. Ergo, sicut DEUS in igneâ habitat essentiâ & ignis consumens est: sic & iste Spiritus, qui, ut anima vivificans omnia, in igneo ardentissimoque Spiritu occultè habitat, & etiam ignis consumens est omnia terrestria: purgans autem ad summum Cœlestia. Et sic aqua ex Nitro destillata, tres habet partes: Corpus, quod est aqua: Spiritus ille igneus elementaris crassus: & tandem anima occulta vivificans, quæ in debito subjecto incorporatur.

Modi autem hujus ignari, cœlesti materiâ attractâ ex aëre, sint contenti norintque Quantumvis, *D. Nitnero Hoffmanno*que testibus, circulata eadem atque in Spiritum destillata confortando cum maximè cordi faciat, omnisque generis febres morbosque ex scoriis fæculentis ortos, alios curet, fieri tamen haud posse, uti secretissimus ille Spiritus, sive ex aurâ attractus, sive

Magne

Magnesiâ quoque suâ erutus, in morbis curandis ea efficiat, quæ cuivis admirationem possint injicere: nisi vel suô corpore i. e. Sale purissimô, vel Aurô Auræ, vel Aurô ipsô metallicô conjunctus idem fixusque. Quâ de re jam, in sequentibus, sumus acturi.

CAPUT IV.

De AURO in AURA.

Perspiciuum est autem, ex Philosophiâ adeptâ & Naturæ thesauro, constatque inter omnes, qui de Auro memoriæ prodiderunt, omninò tria distincta ejus generari: Astrale primùm, deindè Elementale, tandemque Metallicum. Conf. hanc in rem *D. Ioh. Tackii Trip. Phas. 1. Med. de Auro p. m. 11.* Nos sepositis istis, de Astrali nunc tantùm loquimur. Miraberis autem non injuria, scio, quare 1. in Aurâ, sive superiore id aëre quæram? & unde inventum modusque iste attrahendi, de quô ne verbulo quidem ullus, quod sciam, Autorum, exposuit hætenus innotuerit mihi: sed non longæ ambages sunt. adverte, brevibus docebo.

(I.) Considerabam, quòd Creator altissimus præcipuè in Sole, qui est tanquam Cor Cœli collocaverit virtutem multiplicis potestatis,

testatis, quæ ignis est invisibilis & calor vivificus, omnes res creatas permeans, in quibus omnia tam cœlestia, quam terrestria, vegetantur & in suo esse conservantur: imò quòd Sol sit Pater Spiritus mundi, seu materię cœlestis, imò & Sulphuris universalis nam per radios suos agit in aquam Sol, quam attenuat atque attenuando in aërem vertit. Nec hoc in opere quidem subsistit, sed pergit, vertitque vapores aëreos in ignem, fervendo eos coquendoque continuo indeque in subtilissimam convertendo naturam, ita ut si deinceps Sulphur nativum, (calorem intellige,) in aqua Sulphure seu calore Solis incendatur, ex istius materię coagmentatione ignes varii generis prodeant. Sic Sulphur commune prius fuit aqua, cujus natura erat frigida, quæ postea circulando per calorem Solis vertitur in aërem, cujus natura est calida & sicca, cum quò postea se temperat terra; & sic efficitur Sulphur. *Egid. de Vadis in Dial. Natur. & Fil. Philos. c. V.*

(II.) Sciebam: Aurum naturale Solis esse Filium, siquidem illud est cum ætheriã materiã ejusdem naturæ, aut potius nihil aliud, quam cœlestis Materia, quæ prius puro quodam in loco naturam corporis induit, quam in perfectam fixationem reducere-
retur. Cujus *Raimundus Lullius, in Tractatu suo de Intentione Operantium*, elegantissimè Genealogiam contexuit. vide nunc *D. Ioh. Christoph.*

Steeb

Steeb Elix. Solis & vitæ §. 7. quibus, de Generatione Solis, nihil doctius.

(III) Incideram in *Dni. Kenelmi Digbæi Demonstr. Immortal. Anim. ration. c. 7. p. m. 62.* locum istum: Vasorum vitreorum ope, peculiari quodam modò factorum & artificiose dispositorum, collectos Solis radios in pulverem fuscı coloris, aut purpurei in rubrum vergentis, præcipitados fuisse. Quibus postmodò subjungit: Fraus nulla huic operationi subesse potuit; nil enim in vase, antequam disponentur, continebatur; peragi etiam debet in calidiori anni tempestate, ut effectus iste sequatur. Hac porrò operatione aliquibus diebus duæ ferè uncie colligi potuerunt &c. Ex his omnibus ego cœpi conjicere; licet vero sit alienum, quod apud eundem *Digbæum, Theatr. Sympath. p. m. 27.* proditum legimus: Esse substantiam Lucem materiale[m] atque corpoream: (cui sententiæ, *Opere, de Medic. Ort. & Prog. §. Magnum, n. 35.* non invitus accedit *Helmontius*, lucentisque exemplo eam silicis probat. Quæ, quòd lucet, à sole utique habet; demumque addit: esse lumen reverà ensem extra lucem.) Quæ si, inquam, à vero abessent longiùs, Solis tamen calori, fieri non posse, quin sulphur præstantissimum insit, ad nos per aëra de vectum. Statuere enim *Tackium de Genealogiã Auri, Tractatu:* Spiritum illum, quem quotidie unà cum aëre,

aëre, maximo nostro bono, haurimus imbibimusque, rubra illa Tinctura refertissimum esse. Nam est in Sole Balsamum omnium præstantissimum, expers omnis corruptionis, quod si è Sole eruere sciveris atque humano didiceris Balsamo applicare nobilissimam tibi omnium medicinam acquires: *Henr. Noll. in Prod. Phys. Herm. 6 cap. p. 37.* cum quò tandem cœpi concludere: Calor Solis seu Balsamum ejus, beneficio radiorum, inferioribus corporibus impertitur. Quòd si Magnete creatò illud comprehendere atque ex eò prolicere poteris, thesaurum, millies auro & argento preciosiorem, tibi comparabis, cujus robori omnes cedere morbi coguntur. In quam sententiam *Oswaldus & ipse Crollius in Præfat. Admonit. suæ Basil. Chym. præfix.* Volentibus, inquit, vitam hominis ad summam sanitatem adducere, opus erit, quærere Solem non Elementalem, sed calorem illum cœlestem Solis & Lunæ, habitantem in incorruptibili substantia sub Lunæ globo reperibili: hunc calori vel spiritui nostro similem reddere, quod fit, cùm in medicinam & cibum suavissimum præparatum fuerit.

Quæ cùm sic præcepissem mecum atque antè animo peregissem: cœpi porrò in eam descendere cogitationem: Annon

(IV.) Quem dixi, Magnetismus, qui

in aere positus; tempore æquinoctiorum imprimis, (quò aer atomis ætheriis Balsamicisque quasi redundat,) cœlestem illam materiem forma humida attrahit, per auram è solaribus radiis Sulphur aureum sicca forma itidem attrahat?

Suppositò igitur igne isti, cujus jam aliquoties mentionem facimus, Magneti, idque, sereno cœlo, in aere maximè libero, extemplò ille, quod fumerat, agere atque operari cœpit. Tot tantisque experimentis atque laboribus Aurum istud Auræ stetit investiganti.

Hoc igitur voco solare Balsamum, seu vivificum Sulphur, vi magnetis universalis ex aere attractum, sanitatem cùm primis conservans, nostri corporis cùm partes, tum humores à corruptione atque putredine vindicans mirè tuensque.

Nam, quia hoc sulphur, haud dubiè à Sole Cœlesti, (Lucis ac vigoris vitalis fonte illo aureo,) emanat juxtà ac influit, Aurum ausus sum appellasse, præferente facem, *Hortulanò*, Philosophò; qui in Tabulam *Hermetis* Commentaria scripsit & per Solem Aurum intelligit Philosophicum: quod Lapidis Parentem, & verè quidem nominat.

Nec 2. in inferiore coagulataque hac Aurâ, i. e. Nitro nostro, Hermeticum Aurum quærentis tuus hinc quidem frustra erit co-

natus: Gaudet enim Subjectum id Universale internâ suâ rubedine, (quam illam vitam esse dixeris,) tractâ ex aëre. Immo Sal Niri est Aurum spirituale & Philosophicum, & ipse Rex, undè Regis, i. e. Aurum vulgare dependet fortitudo, fortuna & Sanitas, ut philosophatur *Basilius*. Hoc aurum Auræ, sive Sulphur Philosophi. Est calidum innatum Mercurii Philosophi ab eo nunquam separabile; quò solò Mercurius maturitatem & perfectionem acquirit. Illa autem duo corporificantur à Sale ipso purissimo, in quo conclusa & captiva fuerunt figunturque in verum Aurum Hermeticum, i. e. Sulphur rubeum atque permanens, quòd vero demùm perfectum & numeri suis omnibus absolutum opus est.

CAPUT V.

De Magnete Universali, Aurum ex Aurâ attrahente.

Multi multos modos excogitarunt, quibus Spiritum, sive, (cujus c. 3. meminimus,) Mundi Sal.

1. Ex aëre superiori sibi acquirerent. Superstitiosè quidem, quantum ego judicare possum, diligentes nonnulli: à contrario mediâ viâ incedentibus cœteris, quos sequi tutius liceat.

Est penes me vetus liber MSC. Germanicus quidam, à *Ludovico Gottfrido Orthmaro* quondam mihi communicatus. Existimat, quisquis est, ille inter alia Autor, posse, si fuerit sudum, materiam istam cœlestem, per commendatissimæ venustatis puerum aliquem, duodecim, aut ad summum sedecim annorum, in planis iisdemque suavitate odorum refertis, sitisque adversus Solem orientem locis colligi, ore aërem attrahendo, emittendoque subinde in amplissimum aliquod vitrum, quantum satis est, animam sive Spiritum illum, quem *Basilius Valentinus* modum, in *Imagine suâ Clavis* 5. optimè innuit.

Quàm mirum autem rarumque instrumentum istud est, cujus, Cucurbitæ instar, è poroso Balenæ osse, rationem conficiendi, in *Phœnice Philosophicâ*, præscripsit *J. R. H. Iohan. Ristius*. ex communicatione *D. Ioach. Morsii Bibliothec.*) attracturum haud dubiè spiritum magneticâ vi, si chalybis scobe filicibus in pulverem reductis, extractoque è gammaris fluvialibus succo, antè maceres probè.

Sed sunt Anonymi ista alterius, quæ nunc pariter producenda. Includi is vitro, quæ nonnunquam æstate cadunt cristallinæ, mistas Ammoniaco Sale, grandines jubet: Futurum enim, uti materies, utpote Magnetica, hæc, ex aëre Sale meruat, extrinsecus

Vitro circumcircà adhærescentem. Injiciatur hic eliquato argento, fiatque ex, imprægnato eodem, metallo concavus cum epistomio Globus. Quòd si inclusum isti jam ore extraxeris aëra, habiturum te idoneum, ait, quò, aquæ formâ, Mundi Spiritum prolicias Instrumentum.

Advocandus nunc quoque in partes *Orthelius* est; qui, in *Mich. Sendivogii Lumen Chymicum* p. m. 43. vidisse se, ait, ex auro, argento, ære, orichalco, elaboratos variæ magnitudinis globos hydraulicos, quibus sine morâ, in hypocausto licet calefacto, frigidissimæ naturæ raræque admodum virtutis atque indolis aquam attrahere redde-
reque è vestigio in proclivi fuerit.

Succedat *Barnerus*, cujus modus hic est: Vitrum pyriforme in cuspide clausum, in basi autem apertò foramine non largo, glacie minutim confractâ vel nive adimpletum, radiis solaribus magis ferientibus sub Caniculâ præcipuè, ubi Solis calor intensior, expone, sic Sal nitrosum lateribus per *ἀντιπείσμων*, adhærescit. referente *D. L. Dav. Portz.* in *Anatom. Chym. Vin. Rhen.* p. m. 5. Fera illa quibusdam Hermetis Avicula Speculò Parabolico expositò Solaribus radiis, capta & ipsa cicuratur. Nonnullis speculi item concavi margo magneticâ materiâ aliquâ illinitur. Cui porro aëri per noctem libero siccoque commisso, pennâ man-

nè abradi Naturæ Sal, nullò negotiò, potuit. Peculiaris quoque conficiendi ahenei vasis, flammæ in modum, ratio est. quò præsertim si imposueris cum marmore spongiam, hauriri & ipsum posse *Staricius* aërem putat. Prolixiora sunt quàm quæ hic repeti debeant. Adeundus ergò, in *Heroum*, quem vocat, *Thesauro* consulendusque auctor ipsemet est.

Notissimus per Germaniam *Burrus*, equestris Vir, aquam ex aere sequenti modò piscatus fertur: Accepit vitrum in summitate patulum instar pateræ, infrà verò pedetentim acuminatum & clausum. Vitro isti magnam Argenti vivi indidit copiam, sive glaciem, ref. *D. Frid. Hoffman.* in *Op. de Method. Med.* lib. 1. cap. 19. inferiori autem cacumini supponens vitrum aliud pro excipulo, in æstate summâ in terræ caverna profundiori id collocavit; quò factò ex frigiditate Argenti vivi (vel glaciei) calidus aer, resolutus in aquam, exterius, per vitri latera, defluere in subiectam phialam cœpit.

Quid porro? Silices calcinatos nigros, dum adhuc calent, aeri committe & humiditatem repagulis solutis abundantissimè attrahent, quam per Retortam destilla & caput denuò aeri committe ad attrahendam humiditatem, in quâ si Sal Nitrum solvas & coagules, coagulatum tantas acquireret vires, ut duplo vel triplo plus fulminet, quàm
ante

sic comparati singuli sunt, ut se omnibus probent juxta atque commendent. Ego, si, quod sentiam, expromendum nunc liberè fatendumque absque ullius præjudicio sit, quantum quidem ad verum Magnetem Universalem, non repugnaverim, si quis Polon. Nobili, Sendivogio, tulerit primas. Sive Sethonio verius, cui omninò asserendum videtur *Novum Chymicum Lumen*: cui & ipse fidem non derogo, in *Ænigmate*, scribenti, quod annexuit: *Aër est veterum Philosophorum materia. Hic est aqua roris nostri, ex qua retrahitur sal Petre Philosophorum, quò omnes res crescunt & nutriuntur. Estque Magnes noster, quem in precedentibus, Chalybem esse dixi: N. B. Aër generat Magnetem. Magnes verò generat vel apparere facit aërem nostrum.*

Nam scimus Chymica doctrina, Salem produci in omnibus mundi partibus calore ipsius mundi naturali; qui dum agit in ipsum suum humidum, eum depascendo, ut nutriatur eò, humidum ipsum desiccet; quod autem in ipso naturali humido desiccatum est, Sal est naturale & naturale rei cujuscunque; cum in id resolvi nihil non possit. Hæc expertus ratione modoque sum, quòd in Sale, quasi spiritu universali terrificato, incombustibile quoddam, sive secretum ignis sit elementum, qui easdem cum primitivo igne actiones habet.

Hinc non impossibilis utique Vegetabilium

lium in Mineralia transmutatio statuenda; sicut neque jam Vegetabilium, jam Mineralium ab uno eodemque fermentali principio, pro diversâ tantum dispositione, productio. Quam *Dn. Phil. Talducci à Domo, Generalis Architectura militaris per Regnum Bohemiae præfectus, in Observatione Physico-Metallurgicâ, & demonstrat necessariisque confirmat experimentis. Referente D. Phil. Sachs à Lewenheim in Schol. ad Observ. 113. Miscell. Curios. Ann. 2.* Neque enim Vegetabilia à Mineralibus differunt, nisi quòd illa sunt, volatilia, hæc fixiora & fixissima, ut Sol & Luna. *Georg. Horn. in Arca Mos. p. m. 29.*

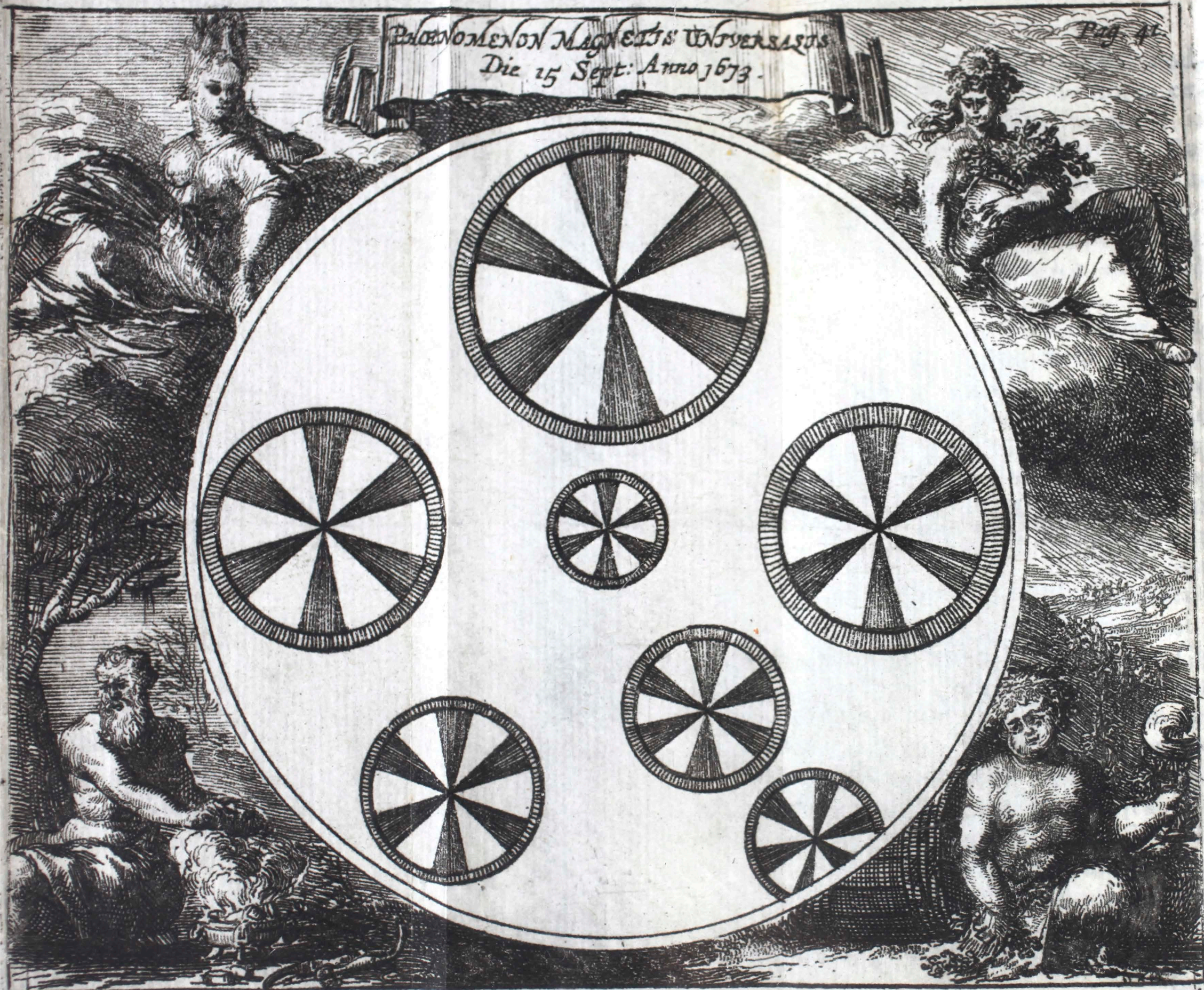
Ex his jam omnibus conclusi: quod, si cujusvis corporis quælibet externa forma mortificetur, & deindè ad universalitatis formam, quæ salina est, reducatur, Magnes fiat, qui nihil est aliud, quàm Sal fixum, seu Alkali, summè purificatum.

Quemadmodum autem Salia omnia, per ignem & auram, in Nitrum ardens convertere licet: immò ipsum Nitrum ardentem vitam suam, sublatam igne, perpetuò ex aere consequitur: ita, ac quùm Regia velut idem Solis progenies, sive etiam Solis Ales Ægyptius sit, omnium optimum, si sit mei arbitrii res, subjectum id censeo, unde, ope carbonum pulveris, vel per se, figi Nitrum in igne, pararique universalis ille Magnes facillimè queat. Quamquam si

pide, eruto & ipso *Hayna*, ardens quoddam Nitrum, idque copiosissimum, extrahi, quod solutum coagulatumque in aere fluxi, flavo oleo non absimile. Cujusmodi, spontè in rupibus lapidibusque quibusdam efflorescens, Aphronitrum vocitari, *Encelius* notat, l. 2. *de re metall.* c. 15. nec *Andreas* tacuit *Cesalpinus* l. 1. *de Metall.* c. 20.

Inventus & è Spiritu Nitri, in forma Salis non corrosivi, volatilis mihi Magnes, cui conficiundo peculiaris terra adhibita fuit. Non, in attrahendo ex aere Mundi Spiritum, alterius præsentior fides. Nec, quod idem exhibuit, intueri Phænomenon alias licuit. Contigit hoc A. Æ. c. 10 DC LXXIII. d. 15. Sept. quem excipiebat, hora 11. noctis, plenilunium. Effusus, quò dixi, post meridiem, die, Magnes meus, aeri committebatur, cùm effluxis omninò tribus horis, exactissimè respondens Circulo, margine & ipso orbiculari albo notabilis, se figura exeruit. Durissimum corpus, colore luteo, stellam referens, radiis intùs distinguebatur. Comitatae post paulò istam alia tres, quibus indoles, forma, color, omnia eadem, nisi essent minores. Duæ, sed quæ & ipsæ magnitudine impares his, elapso tot horarum spatio ferè, conspiciebantur. Secuta tandem minima est, prioribus, formam si spectes, similima.

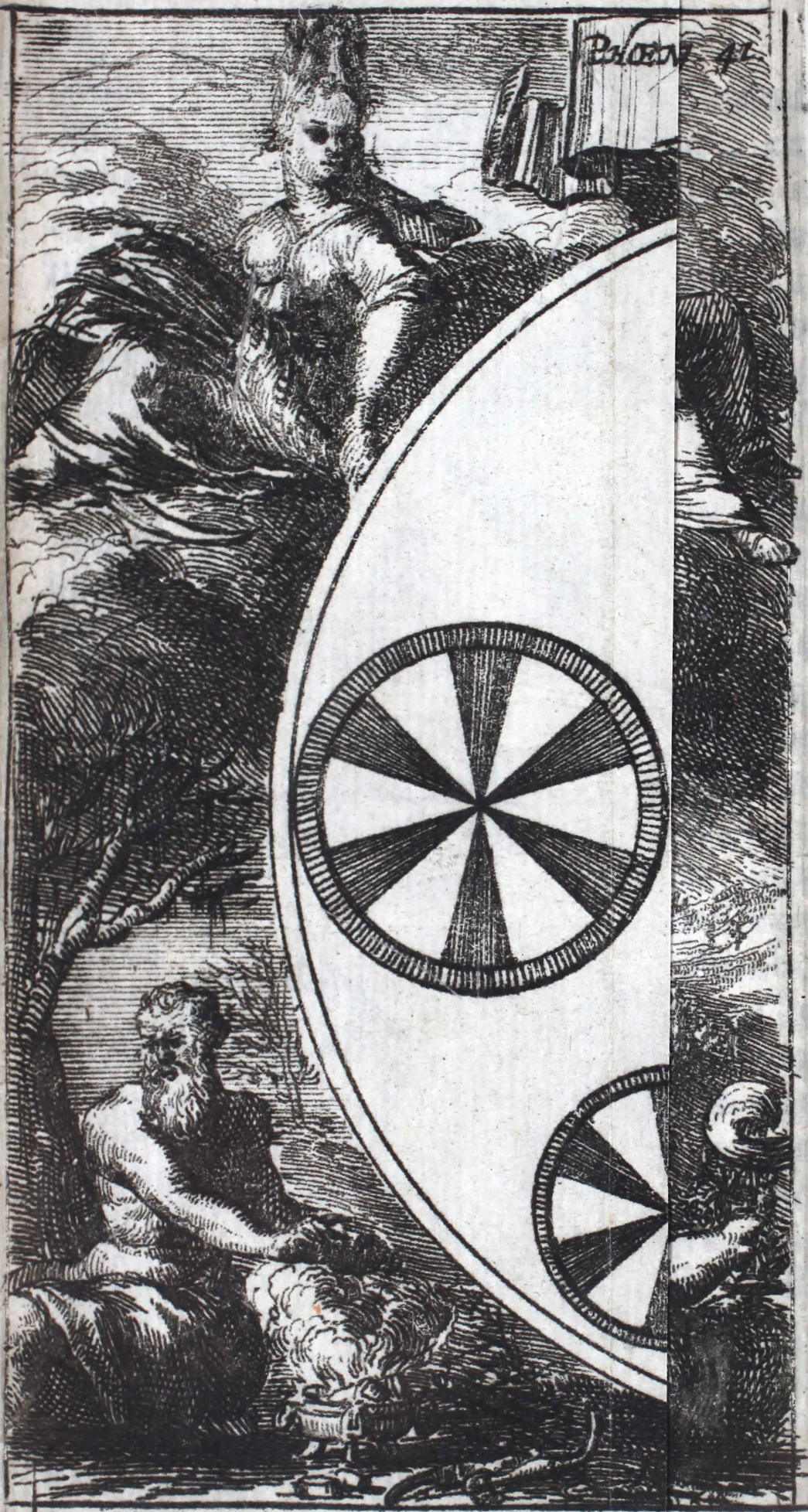
-im

lima. Objectum inter hæc discrimen & molle erat atque subflavum. Noctu, septem hæc corpora stellarum; in unum aliquod ingens coeuntia, induruerant, ita tamen, ut distinctas nempè, cum suis radiis, figuras in his quatuor majores, utut circuli expertes, notare esset. Aggressus post hæc Mundi Spiritum attrahere Magnes, ferme biduo, in subflavum conversus totus Oleum est. Quale autem hic vides, Phænomenon fuit. Extat ibi duplici circulo (digno utroque, cui, quod Schemati suo, de Magno Lapide, Tractatui præmisso, inferendum curavit *Basilius Valentinus*, pari jure inscriberetur: MIRABILITAS NATURÆ!) Extat, inquam hoc duplici Circulo Ori, notata antiquitus tantum simplici, Signatura.

Sed jam alterum etiam quod proposuimus nobis videamus: Nempè attrahit universalissimus Magnes hic & ex se ipso. in se latens, Hermeticum Aurum, efficiturque cum ipso sulphur rubeum, permanens. Conjuncta enim in ipso inseparabili, tria, Θ , Δ & Ψ Philos. foedere sunt: quæ sola coctione perenni figuntur coagulata. Quinimò Θ centrale principium est, Δ & Ψ attrahens, quibus perficiatur.

Tertio: Universalissimus hic Magnes & materia audit, unde Liquor ille *Alkabeft*

lima. Objectum inter hæc discrimen & molle erat atque subflavum. Noctu, septem hæc corpora stellarum; in unum aliquod ingens coeuntia, induruerant, ita tamen, ut distinctas nempe, cum suis radiis, figuras in his quatuor majores, utut circuli expertes, notare esset. Aggressus post hæc Mundi Spiritum attrahere Magnes, ferme biduo, in subflavum conversus totus Oleum est. Quale autem hic vides, Phænomenon fuit. Extat ibi duplici circulo (digno utroque, cui, quod Schemati suo, de Magno Lapide, Tractatui præmisso, inserendum curavit *Basiliius Valentinus*, pari jure inscriberetur: MIRABILITAS NATURÆ!) Extat, inquam hoc duplici Circulo Ori, notata antiquitus tantum simplici, Signatura.

Sed jam alterum etiam quod proposuimus nobis videamus: Nempe attrahit universalissimus Magnes hic & ex se ipso. in se latens, Hermeticum Aurum, efficiturque cum ipso sulphur rubeum, permanens. Conjuncta enim in ipso inseparabili, tria, Θ , Δ & Ψ Philos. foedere sunt: quæ sola coctione perenni figuntur coagulata. Quinimò Θ centrale principium est, Δ & Ψ attrahens, quibus perficiatur.

Tertio: Universalissimus hic Magnes & materia audit, unde Liquor ille *Alkahest*

*Paracelsi Helmontii*que confici queat; qui est purus purus Naturæ ignis. non elementaris, sed cœlestis penitus & centralis ac incorruptibilis, omnia reducens, sine diminuta sui actione, in materiam rerum primam, & nullis ferè facibus relictis, verè dissolvens. Diversam à nobis viam insistant qui *Alkahest* præparaturi, ex minerali juxta ac animali, vegetabili quoque regno conquirunt auxilia: fixis volatilibus horum salibus; (e.g. ☐, ✱ &c.) cum Acido minerali nostro ☉ conjunctis inque liquorem destillatis. At quid infinitis opus ambagibus est, tendere, quò rectà possis: laboribusque te fatigare, quibus queas superfedere? Habes, si cupias, minerale, vegetabile atque animale imò in omnibus istis regnis latè dominans subjectum Catholicum nostrum. Quanquàm, si verum volumus fateri, tale non sit, sed Meteororum veriùs Mineraliumque Materia, quoddamque Vegetabilium Animaliumque omnium fomentum. Quæ causa est, cur confecturi nostrum Menstruum, *πῶν ἀμφοῖν*, idem, quod dicitur, amplectamur. Est hoc una res sine Monas illa *Hermetis*; Spiritus Vini *Arnoldi*; Lunariæ *Lullii* Spiritus; Liquor immortalis, Universale solvens, Arcanum ignis, Ignis-Aqua *Helmontii*; Aqua Ignis Mercurialis *Rovillasci*; Draconis *Al-*

Alberti sanguis; Aqua Saturnina & Spiritus Mercurialis *Basilii*; Acetum acerrimum, Virginis Lâc, Pontica Aqua, sicca *Sendi-vogii* aqua; Aqua Paradisi *Isaaci Hollandi*; Alkahest *Martin. Ruland. Mich. Toxitis & Paracelsi*; Latex ætherius (i. e. ein geistfeuriges Wasser) *Kunradi à Khunrad*; Aqua vitæ, non vitis, *Dom. de Nuysement*; Ens primum *Flammelli* ex Abrahamo, Judæo; & sine dubio Oleum Salis Mercuriale putrefactum alembicatumque in *Tumbâ Semiramidis Hermetice sigillatâ*. Cujus Libri, quicumque is fuerit, in hunc usque latere diem maluit Autor. Sacrum hunc tamen Naturæ Curiosorum inclutæ esse Academiæ volens, cum Collegas omnes, celeberrimos Viros, tum me sibi ipsum mirè devinxit. Quò & nomine publicè, maxima gratia est; Illi quam habeam. Consecutusque mihi videbor voti summam, si, (quod auguror esse J. H. C. D.) denique & Nomen nosse contigerit.

Equidem rejicit ille, (cap. 1.) Mineralia media ac Nitrum imprimis; fieri tamen potuit, uti, æquior isti, crudum ac commune intelligeret: Cœterum, cum ipsemet fateatur (c. 9.) Aquam nostram fuisse in potentiâ Minerale, esse non ea aliud potest, nisi primum Ens salium. Sal nempe Naturæ unde Nitrum minerale, utpote catholicum Sal incunabula habet, Nitrum mihi, suprâ, Virgineum dictum. Nec in-

invitò *Helmontiò*; cui & ipsi *Alkahest* primum constituit Salium Ens, *Tract. de Medic. m. p. 322.* summum item atque felicissimum Salium: §. *potestas.* Liquorem, porò, suum Anonymus Autori, ignem vocitat Philosophicum; c. 6. qui, c. 7. Menstruum ipsi igneum, &, meò animò, rectè quidem. Quùm & ipse *Helmontius* sit, qui, (d. l. p. 481.) Gehennæ ignem indiget. Sal autem, secundum *Alphidium*, non est, nisi ignis, nec ignis, nisi sulphur, nec sulphur, nisi Mercurius. Et specialiter in Nitro nostro est summa caliditas, id. e. Spiritus infernalis, quò non datur in totâ rerum naturâ calidior: teste *Basilio*. Quòd si verò, quem laudamus jam toties, nobilissimus Autor, præter spem, intellectum quid aliud velit, ac ✕ fortasse, (quod à multis Sal Mercuriale dicitur,) nil equidém de subjecto isto, quod defendendum suscepi, in posterum muto: Cœterum (pace tanti Viri quod dixerim,) scire aveo: utrum ex materiâ illâ suâ elaboraverit ipsemet *Alkahest*, huiusque ope confecerit, quæ de virtutibus ejus commemorat; (silentio enim præterire ista omnia maluit). Quod si sic: tantis ausis gratulor meritò, in felicitatis aliquâ parte numerans, contigisse mihi, quem hîc sequi liceat, Præceptorem: sin, non minimam mihi consecutus laudem videbor, si è nostris

stris fructum in ipsum hac in re aliquem, intellexero, redundasse. Eundem autem, maximè miror, tacuisse omninò, quò præparari modò nobilissimum succum illum oporteat. Quâ in re ne instituisse quidem vestigiis Veterum, nonnullis videbitur. Quibus (quod ille discipulos suos jubebat assidue) τὸ σκόπον quidem cordi curæque, sed non nimium, fuit. E quorum numero in præsentiarum occurrit *Basilius Valentinus*; quem unum ista apertissimè profecutum esse, negare nec possum, nec debeo certè. Sic enim, què dixi, in *Clave* 5. Materia, inquit, prima in principio operis nostri optimè & perfectissimè est purificanda, deindè absque ulla additione seu admixtione solvenda, destruenda, in cinerem & pulverem redigenda, undè postmodum expellendus est Spiritus volatilis, albus uti nix, & adhuc alius Spiritus volatilis rubeus, instar sanguinis, qui duo tertium in se continent, & sunt tantum unicus spiritus, qui largitur vires & vitam &c. Cui comitem *Sendiagogium* addam, qui & ipse in *Tract. de Sulphure*. Vidit, inquit, Alchymista fontem aquæ plenum, circa quem deambulabant ☉ cum ♀ inter se altercando: donec ultimò cœperunt pugnare: & intulit Sal Sulphuri vulnus incurabile, ex quo vulnere loco sanguinis aqua quasi lac candidissimum effluxit &c. Quorum cur me exempli pigeat,

geat, causa non est. Nonnulla igitur, eam in rem, sequenti sum Capiti annexurus.

CAPUT VI.

De Modo attrahendi Aurum ex Aurâ.

Philosophis Metallorum Regem, Aurum, Solem appellare placuit, eò quod Solis radii visibili ac modò infinitò dispersi, in uno Auri corpore invisibiliter coadunati essent. Hoc Solis effluvium Scriptura Sacra appellare videtur מנר תנוחת שמש pinguedinem seu florem stillantem, Solis? Deut. xxxiii. 14.

Equidem extant, super Sulphure Solis terrestres, diversa autorum scripta; sed, qui de attrahendi id modò ex primo fonte, aurâ scilicet, Solis radiis repletâ, verbum ullum fecerit, non memini quenquam. Sive id ignorantia forsitan, seu, quod suspicari & ipsum liceat, invidia factum. Et quanquam, separatim & ipsos temporibus, de acquirendò ex aëre, Magnetum operâ, quos nonnulli sibi peculiare excogitarunt, docuisse, nulli imus negatum, nondum vidimus tamen, qui de Sulphure universali, quâque indispiscendum id ratione commentatus haftenus aliquid sit, aut cum literato communicaverit, Orbe. Præter unum

D. Fa-

D. Fabrum Monspeliensem, cujus ista, ex *Hydrograph. Spagy. c. XIV.* legi hîc volumus; in quibus videlicet suam apertè ille sententiam prodit; dum: *In fonte*, ait, *Chymicorum* esse partem fixam rubeam & albam in duplici differentiâ, rubea quæ sit, *Aurum Philosophorum*, & quæ alba sit *Argentum eorundem*. Cæterum videtur hic, fontem suum de duabus substantiis, Salis habentibus naturam, ex unâ tamen eâdemque radice ortis, velle elicere. (*Vid. c. XIII.*) quò nomine non possumus nos facere cum ipso, & rejicimus meritò, quam ille fovit, opinionem; nihil quicquam in *Nollianâ* desiderantes: quod Calor & Balsamum Solis Magnete creatò comprehendipossit: (*in Prodr. Phys. Herm.*) Quibus enim quid apertius, procul omni obscuritate; dici poterat? Sed aut Magnetem ille modumque attrahendi penitus ignoraverit, aut, ut solent plerumque isti arcanorum suorum retinentissimi esse, in vulgus noluit propalare.

Quod & ipsemet factitare continereque intra scrinia adeoque suppressere omninò poteram Inventum hoc meum; sed non id, inserviendi aliis, proprium ac solenne mihi, tum ardor quoque atque, ad idem illos studium excitandi, contentio sane improba à me impetrari permiserunt, qui subinde in animo versabar *Gallianum* scitè admodum dictum: Qui loqui vult, quod nemo

nemo intelligat, magnam rem præstat, si taceat.

Age itaque r. ad attrahendum Aurum Auræ Hermeticum ex aurâ superiore, compara tibi sis Magnetem, album illum eundemque purissimum; quô de præcedens tibi Caput, si voles, loquetur. Sint deindè decocti lateres quatuor quos intra, Crucibulum, cui continetur ille, suppositô igne, cœlô ferendô, ne corruat, coerceatur. Quô factô; istum, quem dixi, Magnetem, brevi admodum tempore, reviviscere velut move-rique atque minutorum quasi centum spatio, Sulphur aureum, Aurum Auræ mihi dictum, ex Aura videbis attrahere: intus & extrâ Magnete colorem herbeum, eumque summum, posteaquam autem fuerit refrigeratus, cœruleum, qualisque esse Erani solet, assumente. Quod non sine summo visentium stupore fieri consuevit.

Cœterum, experiri volentibus non inutile fuerit, uti mediis quibusdam, cum Magnete maximè disponendo, tum regendo cum primis igni idoneis, quæ sanè operosius describuntur, quàm exhibentur. Quòd si manum tamen ipse ad moveris, secutus velut indicem, illa, quibus te instruximus satis hætenus, cogniturum te media, perventurumque illuc via multò faciliore, quam nos in ipsam Modi velut arcem penetravimus, nulli dubitamus.

2. Quan-

2. Quantum, deindè, ad attractionem ex Aurâ inferiore, nostro scilicet Nitro, Auri inferioris Hermerici: non id tantum subiectum in se esse Magnetem; sed & in se ipsum etiam Hermeticum Aurum continere, suprà meminimus. Quæ cum ita sint, non jam utique deest Magneti, sive corpori Salis purissimo, Spiritum suum in quo Aurum Hermeticum latet, attrahendi, retinendique, sua vis: unumque cum his fieri volatile, ac demum, repetitâ conjunctione atque attractione, verus Liquor *Alkahest* destillari non nequit. Quod ipsum, subiecturi quæ sumus, *Trismegistus* verbis his docet: *In hoc à terra ascendit in cælum. hoc à terra & à Cælo rursus in terram descendat, &c: quod omnia subtilia & crassa penetrare & subigere potest.* Ac in partes hic iterum asciscendus nobis *Basilus* est. Quid aliud enim volatilis ille albusque, nivis instar, Spiritus ipsi, *Clave* 5. nisi sublimatus quidam Sal? quidvè Spiritus volatilis rubeus, nisi ipsissimus Nitri spiritus? (qui dum destillatur, vaporì puniceo similis, transcendit.)

Nec in Experimentis, *Lullius* contradicit ubi, sub velamine Salis Tartari volatilis, plenissimè tradidit hunc laborem. Unô verbô: *In nostro magisterio primò facimus de grossò gracile, i. e. de corpore Spiritum, de humido siccum, de aqua terram, & sic naturas convertimus & facimus superius inferius: quod fit, quum Spiritus effici-*

efficitur corpus & è converso corpus fit Spiritus.

Ita igitur habeo, itaque animum induco meum, Liquorem *Alkahest*, præparari ritissimè, si Nitrum, (vel materia illa nostra, summò studio purificata,) peculiari modo regeneratum, cum iterum iterumque rectificato spiritu suo, certâ quantitate unitum putrefactumque in Balneo, destilletur, cohobetur ac sublimetur; cum novo deinde Spiritu cohobetur, iteratisque subindè cohobationibus, dum butyri instar, coagulabilis frigido, aqua lactea fiat, destilletur tandemque rectificetur.

Non hæc autem factu facilia sunt, & expertum artificem insignemque Philosophum sibi volunt. Quam in rem *Dn. Joh. Baptiste van Helmont* in *Tract. de Ortu Medic.* p. m. 5. hæc verba apprimè tenenda: Cum Liqueor *Alkahest* sit tediosissimæ præparationis, nemo, & si artis gnarus fuerit, ad ejus consecutionem perveniet, quem *Altissimus* speciali donò non eò deduxerit.

Potest &, imprimis hòc nomine, Menstruum nostrum vocari Universalissimus Magnes, quòd cum ☉, tum cœtera Metalla omnia attrahendo, ea radicaliter, nullâque vi solvat; cœterum perfectis cum metallis conjunctionem unicè amet.

De Tempore attrahendi Aurum Auræ.

Auctor in libris suis *de triplici vitâ*, *Marsilius Ficinus* *Canonicus Florentinus*, (qui solius Platonis imaginem in cubiculo habebat & ante eandem dies noctesque lampadem ardentem perpetuò suspendebat: referente *Hatting. in Dryad. Eccles. c. 12. p. 75*) in eoque multus maximè est: in conciliandis cœlestibus *Gratiis* sive pro materia metallorum, sive herbarum &c. ante omnia Lunam esse considerandam, ut sit in mansione suâ, operi optato, convenienti, nec non in signo & aspectu ad illam gratiam, quam tibi contendis expetisque. Deindè, ut Sol sit benigno aspectu copulatus Lunæ, & in domo istius Planetæ & in benigno aspectu istius gratiæ, cujus influxum procuras. & quæ sequuntur.

Quid? quod *P. Schottus* (in *Technicâ Curios.* l. 9. propos. 26. Chronometricis instrumentis applicaturus Indicem Spagyricum est, materiæ Hermeticæ eligendæ tempora determinaturum.

Neque tacendum h. l. & istud videtur, haud ita multò antè, *Ænigma* communicatum mihi secreto fuisse, in quo est hæc sententia: *Quer. Quale Animal? In cœli plagâ Septentrionali conspicitur Animal septem lucidis stellis inter alias signatum, quod habet corresponden-*
tiam

tiam cum terrestri ejusdem naturæ. Sumatur, Marte existente in domo Solis, cujus filia cibetur sanguine fratrum suorum: unoquoque existente in proprio Domitio, ut crescat: hocque Sole existente in domo Martis. Hæc juvenula submergitur à sorore suâ habitante in propriâ mansione per numerum matris cælestis signaturæ. Sed religioni ducimus, scrupulum istum tam dignorum, quàm indignorum pariter, auribus exponere, profanareque, quàm tectam esse cumprimis, quisquis est Autor hic ille, voluit, Arcan. profectò non vulgaris & momenti maximi rem.

Non possum non tamen, cum *Galil. Galilei Nob. Florent. in suis Nov. Antiquis Sanctiss. Patrum p. m. 56.* istud dicere: Non credo, che fara lontano dal ben' filosofare, il dire, Che egli, come Ministro massimo della Natura, & in certo modo, Anima è cuore del Mondo, infonde a gl'altri corpi, che lo circondano, non solo la Luce, ma il Moto ancora, &c. Nam solo lumine & motu Cœlum influere, multis rationibus probavit *Alexand. de Vincentinus, de Cœli influxu in sub-lunaria, c. V.* Imprimis mirandam vim & energiam solis descripsit latius *Dionys. Areop. in libr. de Divin. Nominibus.*

Itaque Sphæra Solis duplici ratione vivificum excitat calorem, primò quidem & principaliter Sole, Astrorum maximo, suis radiis illustrante omnia; deinde perenni ac continuâ motione corpora interclusa distrahente.

Quan-

Quantumvis autem 1. Aura vel Aër superior à Sole quotidie accendatur, unde Lux diem faciens, ortum ducit, multò subtilior, quam quæ ex aquâ vitæ accensa. *Petr. Borell. Obs. Medico-Phys. 3.* quum tamen temporis calor non eodem modo & semper vigeat (nam Autumno & Hieme ferè languet, extinguiturque; Vere autem æstateque crescit ille ac intenditur:) adhæc natura non tam signi cælestis, quam propinquitas & rectitudo Solis suprâ nostros vertices, causa esse caliditatis non hodiè demum credita sit, copiosissimè rectissimèque solare Sulphur, sive Aurum Auræ, Sole Cancrum; sive Virginem, sive, omnium optimè, Leonem ingrediente, quovis, seu matutino, seu meridianò quoque tempore, attrahitur. Quod meomet probatum exemplo ire hic possum iterum, si sic postulet res. Die enim X. Martii anni 1673. Sole Arietem ingresso, meum usitatò ponens Magnetem, vix volam, quod ajunt, vel vestigium Leonis viridis reperi, ac vix de colore suo, quem album ab initio habuerat, quicquam ille mutavit. Utut, per duas ferè horas igni fuerat domitus. Die xxix ejusd. Mensis experimentum idem iterum cepi, majoremque Auri Auræ consecutus sum vim. Unde quis non advertit, quantum momenti ad eam rem cum apricitas diei, tum calidior anni pars afferant;

D

2. Sed

2. Sed de Tempore quoque attrahendi Aurum Auræ inferioris tenendum hoc fuerit, momenti rem esse, quo purissimum corpus salinum Nitri Spiritum attrahit. Ne quid autem, quò minus conjungantur, impediat, separandæ sunt fæces. Quod non, nisi putrefactionis sublimationisque, Veris tempore, i. e. calore modico, susceptæ opera, rectius obtinebis. Tempus enim vernale convenit sublimationi: *Platon. Quætorum Comment. l. 3. §. nunc erit.* Cui rei bi-mestris minimum, aut plus etiam temporis, tribuendum.

Quo verò tempore coctionis Liquoris vel Magnetis nostri Aurum Argentumvè addenda sunt illi? Placet, conducereque non parum existimatur concoctionis principium. Quia in his Metallis perfectis sunt radii tingentes & ♀ rubeum & album, quæ reperiuntur & sunt in ♂ nostro. Unum enim alterius semper Magnes existit, manetque solvens cum soluto, propter substantiæ similitudinem. Et quemadmodum antiquissimi Philosophorum, in initio & medio universalitatis semper rationem habentes in fine tantum Universale scopo particulari destinatum determinarunt: Sic, ex solo liquore *Alkahest*, Lapidem Philosophicum confici posse, curandis ut morbis faciat constanter asserimus; qui ultimò cum Aurum

vulgi

vulgi, ad scopum transformatorium connectitur & permiscetur, non ut perficiatur ab Auro, sed ut Aurum perficiatur ab ipso Lapide nostro, secundum & vivum reddatur, ita ut procreet sibi simile & propaget progeniem suam in infinitum. Quam in rem Petri Ioh. Fabri, Consil. & Medic. Reg. Gall. non inutiliter legi potest *Tractatus*, (quem, FRIDERICO, Holsatiæ DUCI, gratificaturus d. 15. Maji A. O. R. CIO 15C LIII. confecerit:) cap. 12. & 30. Ut ut dubium mihi fiat, utrum scriptum hoc, cujus simile forsitan non extat, & ob id rarissimum, lucem unquam aspexerit.

CAPUT VIII.

De Coloribus Auri Auræ.

Vocârunt &, inter cætera, Leonem Philosophi viridem, Materiem universalissimam suam. Quo plerique Chymicorum moti, Subjectum, quod ad externum colorem & ipsum viride quæsierunt. Arripuerunt nonnulli avidis oculis manibusque hîc spumam viridem illam, primo Vere aquis non fluentibus innatantem. Hanc Aviculam (*Wasser Vogel*) Terramque Adamicam nuncupare placuit. Spiritum indè volatilem, ☉ volatile, fœtorisque malè oleum, Materiam Lapidis videlicet Philosophici, præpararunt.

D 2

Com-

Communicavit jam mecum *Dn. D. Christoph. Bauhmannus*, *Regiminis Svec. apud Bremens. Medicus Ord.* Situlæ cujusdam in summo opertæ pluviæque refertæ, Effigiem. Follibus, qui omninò appositi sunt Duo, meridianò, fervidissimò diei tempore, Sole Leonem ingressò, purissima quædam pinguisque, eademque materia viridis, quam & ipse, *Bauhmannus* Aurum Auræ existimat, plurimumque in eâ momenti positum habet,) ex aëre attrahitur. Cujus autem cùm periculum nondum fecerim, neque judicium hic meum interponere audeo: Servans interim instar operis illius, quod dixi, cum Processu; quem, non ita pridem VIR summus mihi munus dedit habendum.

Si quicquam credimus *Henrico Khunrado*, offendisse se ille, in *Theatr. Æternæ, Sapientie*, p. m. 147. apud quendam, Leonem viridem, universalis qui esset, ejusdemque sanguinem, h. e. non vulgare Aurum, memorat, sed vidisse se suis oculis, ait; contractasse etiam manibus, linguâ porrò gustasse atque ad extremum Sapientum Aurum percepisse odore. Idem etiam 1. de id hoc, quod jure meo mihi vendico, Auto Auræ superioris, seu Leone viridi affirmare habeo profectò. O benedicta Viriditas, gyrans per universum, cujus Centrum ubique, peripheria verò diffusa per omnes naturæ abyssos!

Quod

Quod nec ipsum diffitebitur, opinor, *Ioh. Agricola*, in *Popp. Commentario*, sic scribens, p. m. 15. Vertitur hæc ritissimè in Aurum nostrum Viriditas. Sed non absre ignorasse mihi ille videtur, quonam præparari istud debeat modò. At enim experimento verba hæc nostro apprimè conveniunt.

Nam & primò ille viriditatem; colorem deindè cœruleum, ad ultimum autem purpureum induit. Ubi notes velim: si viridi in Magnete Leoni paulò fortiolem ignem supposueris, repetere eundem chaos suum, relinquereque, quem occupaturus aliàs fuerat, nidum, i. e. Magnetem vacuum prorsus, qualisque antè erat, quod non parùm mireris, album. Maturè igitur & dum calet adhuc, imbutum Leone viridi Magnetem, mortario infusum, contunde. Quod si solvi fontanâ hunc aquâ patiare, viridis fiet. sictamen, uti mox in pulverem Leo ille purpureum præcipitetur, qui abluatur. Pari ratione, si redactò in pulverem Magnete vini Spiritum infuderis, digerique ista permiseris leniter, viridis, quem jam aliquoties nominamus, Leonis hic sanguinem, sive Sulphur aureum formâ rubrâ extrahet; præparando Auræ Auro potabili, asservandum probe; de quo sermo in sequentibus nobis instituetur.

2. Habet & colorem suum Aurum Auræ

D 3

in-

inferioris, i. e. Nitrum nostrum. Ac albô quidem roseoque Antiquorum ac *Dioscoridis* illud fuit. in Ægypto quod nascitur, plerumque rubrum fertur *prospero Alpin. de Medicin. Ægypt. l. 4. p. m. 148. a.* Nobis in usu quod est, sese albô commendat, animâ intus purpurâ, (Aurô Auræ Hermeticô, latitante; sed quæ Vulcani artificio expelli potest, nec, nisi ipsissimus Draconis aureus Cruor, in Salamandram, igne vivacem, mutabilis, quicquam aliud est. Quicquid *Robertus Boyle, in Tentam. Physiol. p. m. 199.* obscurando isti, afferat. Et quid opus est verbis? Nonne Sal Nitri (*Lexic. Chemic. Guilielm. Johnsoni, Londini, A. C. MDCCCLII excusum typis,*) Sanguinea illa? Nonne suffragio nitimur *D. Ioh. Becheri?* qui, *Phys. subterr. l. 1. f. 5. c. 2. n. 109.* Sulphur Nitro tingens adscribit. Ne aurifabros accersamus: quibus certius nihil, quàm crudum etiam Nitrum Tincturam, Auroque familiarissimum & gratissimum in se Spiritum continere, eò, quòd Auro pallido cum aquâ illitum, in parvo igne illud amicabile tincturâ sanguineoque rubore profundere potest.

Sic &, quando *Alkahest* noster per se coquitur, tum & colores perfectos acquirit, inter quos est albedo & ultimò rubedo; ut clarissimum est per omnes Autores, qui Lapidem nostrum noverunt, ejusque con-

confectionem perfecerunt, ratione & arte Chymicâ conducti.

CAPUT IX.

De AURO AURÆ
potabili.

Duplicem *Hornius* (*Dedic. in Berbard. in-nov.*) Medicinam Philosophorum statuit: Materiam verè & simpliciter universalem alteram, (vulgò, Lapidem Catholicum magnum universalissimumque:) alteram ferè & secundum quid universalem, aliò nomine Lapidem Catholicum parvum & Tincturam metallicam; hujusque, ex quibus præparetur, diversas materias esse: Illius Inventorem *Hermetem Ægyptium*: hujus *Geberem Arabem* celebrari. Materiam illius Solem cœlestem: terrestrem hujus, sive Aurum gaudere utramque suo Magnete, cujus illa auxiliis, de potentiâ, utiloquuntur, in actum vimque multiplicativam reducat.

Non faciunt hæc ad palatum *Iohanni Reschio in experiment. Osandr. de Sole p. m. 119.* eoque illam ille sententiam respuit. Verùm enim verò, quî, suò quodam respectui, fundamento careat, sanè ego non video. Nam Mercurio nostro cum Auro arcta adeò cognatio intercedit, ut magni nominis

Philosophus de eo scriptum reliquerit, *Aurum nihil aliud esse, quàm Mercurium istum æthereum, in puro quodam loco summè coagulatum & ad perfectam fixationem redactum. Vid. præf. D. Joël. Langelott. in D. Joh. Tilemanni Experimenta.* Et si nondum horum oblitus, Lector optime, es, quæ, de attractione prodita hactenus; nec dum excidere ista animo potuisse, credibile est.

1. Solis Sulphur & Aurum Auræ superioris sponte sequi Magnetem. Inde igitur paraturus potabile Aurum, præcipitatum Sulphur Aureum adhibens, ablue, sociatumque cum Mundi Spiritu, ex præscripto artis, sustine figere. Aut, si rudis horum ignarusque omnium es, destilla tinctum Auræ Auro Vini Spiritum, quoad ejus quarta quidem superfuerit pars, habebisque residuum Aurum videlicet potabile, gratissimi ob rubedinem aspectû. Quod quamvis initiô falsedinem aliquam præferat, quam, qui gustarit, linguâ percepturus facilè est, sedit tamen, interpositis diebus aliquot, limpidæ instar, Magnes, Tincturâ innatante, quam depletam, à Solis radiis in vitro munieris probè. Ad Solem enim expositum Aurum istum, paucos intra dies, decolor redditur. Unde, Solem Aurum hoc Auræ retrahere, Sole clariùs patet meridianô.

Ac veluti Cap. 3. quâ, destillatâ ex Nitro,

tro, Animam astruxi esse vivificantem, quæ in debito subjecto incorporetur: ita cum eâdem Aurum Auræ, meum quod dixi, conjungi figique, atque ex utroque, præstantius, efficaciusque quod sit, Aurum effici potabile queat.

2. Pari ratione Aurum ex Aurâ inferiore, seu Nitro nostro, fieri potabile potest: si scil. *Alkahest* in summam rubedinem per se figas, aut, initiô statim, cum metallico Auro purgato conjungas, inque perficias Lapidem: quod in omnibus Liquoribus, Medicinæ in usum, solvi posse, non hodiè demum credi cœpit. Nam *Alkahest*, in quo, (uti dictum superiùs,) illa anima Nitri latitat. quæ etiam appellatur Sol & Luna abscondita Spiritualis, Sulphur naturæ invisibile, & Aurum Philosophorum vivum, resolvit potenter Aurum corporale metallicum, & tunc Aurum, cum Auro mixtum, in naturâ subjecti, aurum illud spirituale corporale hoc vivificat; & aurum hoc corporale illud spirituale ingrossat & sic fit Spiritus Corpus, & Corpus fit Spiritus, & ambo simul unum spirituale & inseparabile &c.

Quæ si verò videntur abesse: num & Nitri nimirum crudi purgati, (vel veriùs peculiari modô regenerati,) ope, Sulphura ex Metallicô auro, horæ unius morulâ, nulloque pene negotio extrahi posse; num,

Croll. in Prefat. Admon. sue Basilicæ Chymicæ præfix. p. m. 101.

Hujusmodi Medicinæ Petr. Poterius meminit, *Consil. & Medic. Regis Christian. in Pharm. Spagyr. l. 3. Append. p. m. 602.* Hoc si universale, inquit, desideras (medicamentum) fac ut Solis splendore illustretur, cujus influentiâ non tantum ejus tenebræ removentur, verum & ejus beneficio calore illius compacta materia attenuatur & verè fermentatur.

Quemadmodum ergo Aurum Auræ hoc meum Solis calori natales velut ortumque debet: ita si cum Spiritu vel Sale Mundi, non ex Magnesiâ tantum suâ, sed ex radiis quoque Lunæ erutum, atque ob id Lunaria à Philosophis cognominatum, conjungendum figendumque id sit, quis dubitet verò, omnium, quotquot sunt eruntvè præstantissimam Mundo Medicinam, promitti reque ipsâ fieri posse? *Cons. Robert. de Fluctibus cap. 5. lib. 1. de Promantiâ, & Minfichtium, in descriptâ Unicornu mineralis præparatione, cui imprimis Sal aërium nitrosum adhibet.*

Annus jam non amplius unus præterlabitur, ex quo, conservantis cujusdam saporis dulcissimi Salis ope, ex sanguine meo confeci Thermometrum. In quo hodieque nihil ille sanguis meus fuit mutatus, sive naturam seu colorem etiam spectes, dura-

turus

turusque ad ultimum usque vitæ meæ habitum est. Ecquid verò tibi videtur? Mihi hic quidem nullum dubium fit, si, tantò extra corpus temporis intervallo, sanguis potest humanus servari, in ipso præstari id corpore potius, unito cum primis cum Sale, ut superius dicebamus, Mundi universali, Auræ Auro sive sulphure aureo.

Sed jam contemplabimur mentis acie. Auri Auræ superioris in Regno Animalis virtutes, quibusque præsertim fugandis morbis faciat id. Invento enim non à me tantum Auro Auræ potabili; sed & Spiritu Mundi: Mundique cum primis, denique, Balsamum præparandi viâ cognita, cum publicè facere Medicinam, persona, quam gererem, alienum novissem; commodè animo meo occurrit Excellentissimus VIR, *Dn. Melchior Frische / Præfecturæ Elect. Sax. (mihi demandatæ) Medicus juratus, Collega honoratissimus meus,* cui & darem ista rectius, quæ parassem, medicamenta. quique, in desperatissimis quibusque morbis, referret, quem præcipuè fructum eorum cognovisset. Quod, cum annum intra spatium, diligentissimè & cum curâ præstitit hactenus, tum non pauca etiam consignavit. E quibus, indiscriminatim & nullò ordinè, Lector, haud indignaberis, quòd nonnulla, ipsius Medici verbis, legi hic velim:

D 7

Uxor

Uxor Electoralis Præfecti Zabeltizensis, *Dni. Christiani Polingii*, Mense Aprilis, sexto post partum die, febre acutâ Lochiis indèbitè fluentibus, corrumpitur, cum horrore insigni, quem excepit calor intensissimus, sitis, Lipothymia, capitis dolor, cordis angustia, mamillarum inflammatio, tibiæ utriusque pungens dolor & vomitus. Morbi periculum tum ex symptomatum cumulo, tum themate Geomantico cum in finem erecto cum cernerem, statim venam Saphænam dextri, altero die sinistri tali secandam curavi, propter Lochia suppressa & indè subsecuta symptomata. Dolor pungens tibiæ, educto sanguine, statim remisit, reliqui affectus perdurarunt. Recruduit omne malum horis pomeridianis ad delirium usque. Adhibebantur Bezoardica, Julapia & varia ad rem pertinentia, tandem etiam Spiritus Mundi, cujus beneficio pectoris angustia, difficultasque respirandi & reliqua symptomata ita benigniora apparebant, ut jam optima fruatur valetudine.

Mense Junio hunc Spiritum Prægnanti in respirationis difficultate ex uteri ascensu orta, cum calore præternaturali, adhibui, sumptò eò, respiratio mox erat facilior & calor remissior.

In Febre Hæctica Phthysi conjuncta cum difficultate respirandi, respirationem facilitasse

litasse Spiritum Mundi, Mense Julio, adhuc proficitur vidua hujus urbis paupercula.

Filiæ trium annorum, *Matthæi Hermanni*, Civis hujus urbis, diuturnam tussim expertæ, quater de die, & quidem singulis vicibus octo guttulas Tincturæ Auri Auræ, in pauca dedimus cerevisia, quia alia medicamenta respuebat, ea nocte, à tussi immani non amplius adeo vehementer vexata, dormiebat. Nec sequentibus diebus usum Tincturæ hujus omisimus cum meliori successu.

In Febre tertiana nonnullis, finito nempe horrore, & calore jam invadente, dedi Cochli. dimid. Spiritus Mundi, ut experimentum facerem, quid valeret. Mox sumptò eò calor remisit intensior ad multas alià perdurans horas.

Nobilissimi & Strenui *Dni. à Milkaw, Hæreditarii* in *Merzdorff* Filia sedecim annorum, Mense Augusto incidit in itinere in febrim acutam, cum siti vehementissima, linguæ intumescencia, ardore faucium intolerabili, anhelitus difficultate, delirio & omnium virium jactura. Sexies adhibito Spiritu Mundi cum Tinctura Auri Auræ, non neglectis insuper Julapiis, pulveribusque Bezoardicis, omnia remiserunt Symptomata periculosissima. Et fatebatur post restitutionem nobilissima Virgo, Spiritum Mundi

Mundi optimum fuisse medicamentum ad debellandum morbum.

Illustris Baronissa merè scorbutica & ab huius mali Symptomatibus, capitis nimirum & oculorum dolore, ruboreque, cordis palpitatione, hypochondriorum tensione & inde enato anxio volarum manus utriusque madore sæpius divexata, quotiescunque Spiritus Mundi cochlear semis, etiam gravida, delibaret, non solum prædicta Symptomata, & somnia Phantastica, cessabant, verum etiam noctes, quas aliàs inquietè consumsit, nunc placidè transigat. Huic tertio post partum die Lochia subsistebant, inde calor & sitis, intensius, vigiliæ nocturnæ & Lipothymix sæpius recurrentes, vires frangebant. Reliquis prius parùm juvantibus, tandem Spiritui huic locum concessimus & magnum dictorum Symptomatum levamen percepimus, ita ut septimo die Lochia debitè iterum fluerent.

In Serpigine, Impetigine seu Lichene Spiritus Mundi extra adhibitus, suum illinendo facit officium, exsiccatur enim, calorem præsentem tollit, dolorificum lenit pruritum, & ita hoc agendo, omne opus perficit. Quod verum deprehendit *Dn. Gablerus* Pharmacopœus & Senator Haynensis, in digito.

Honestæ vidua in labiorum Serpigine ex

facta.

sæpius reiterata illinitione effectum, multis aliis aliàs expertis, sed hic in cassum adhibitis, vidit mirabilem.

Et quod in hisce præstitit, id & in scabie posse, ipse sum expertus. Quotiescunque enim diu noctuque manum scabiosam aliquoties illinivi, toties etiam deprehendi, pustulas ita subsequenter diebus fuisse exsiccatas, ut sine damno descalpere potuerim.

Civis nunc temporis primarius Haynensis, in bello Hungarico miles, febre Hungaricâ laboravit, finito bellô rediit in patriam nondum integrè restitutus. Pro incolumi, post medicamentorum usum, habebatur: Sed inito conjugio podagra & Chiragra laborare cœpit. Per varios annos varia adhibuit medicamenta. In cassum. Ad Spiritum tandem Mundi & Tincturam Auri Auræ refugium, nostrô consiliô, sumsit. Usus huius cottidianus non solum dolorem coërcuit immanem; tempore paroxysmi, & calorem aliàs intensiorem lenivit; sed & arenulas, rubras ab initio, postea calculos croceos & materiam albam Tartaream, viscosamque cottidiè per urinam excrevit, sæpius copiosiusque, quod aliàs in tanta copia non factum, minxit. Inde Spiritum hunc cum Tinctura, pro diuretico lithontriptico habeo non contemnendo. Et ab eo tempore, quo hōc Spiritu utitur; pessimum.

mum malum, quamvis menstruatim, uti alias ingruere solebat, pulsaret fores leviter, vires intolerabiles exferere nunquam valuit. Mira narrabo, quæ Spiritum Mundi fudoriferum esse affirmabunt. Quodam tempore Infessum calidæ suadebam, ante ejus ingressum sum sit supra dictam quantitatem Spiritus Mundi cum Tinctura Auræ, post egressum apparebant per totius corporis ambitum pustulæ albæ granorum milii magnitudine, aqua plenæ levique scalpitu ruptibiles. Ex indicis hinc conjunctim sumtis magna restitutionis spes effulget. Continuabimus usum Spiritus Mundi cottidiè, ut, quid possit, videamus, quæ omnia seculo & nostro & futuris candidè, DEO volente, observationibus curiosis inferendis, fideliter communicabimus.

Vidua nostræ Civitatis, nimio præ mœnore, d. 5. Febr. in Febrem hæcticæ consimilem incidit, cum horrore & subsecuta Phlogosi sæpius de die redeuntibus. Vigiliæ nocturnæ diurnæque ita per 5. dies defatigaverant eam, ut nulla ad somnum, multo minus dejectiones, adesset pronitas. Appetitus erat prostratus, sitiebat semper. Die sexto morbi, malum increbuit, maxime circa vesperam, ob nuncium valdè molestum. Summum virium decrementum cordisque sequebatur languor. Recusabat medicamenta, mortis cupida: die verò morbi

morbi octavo, horam circa decimam ante-meridianam, animi deliquium, oculorum obtenebratio, auditus, ratiocinationis & loquelæ eam molestabat imminutio, cum capitis dolore acerbissimo. Motus convulsivi, strangulatio uteri, dolorque manuum ac pedum, morti vicinam eam ostentabant. Experges facta paululum, per pulveres Bezoardicos cum Castoreo, reliquaque medicamenta ad debellandum morbum necessaria, sum sit Clysterem uterinum, nocte insequente paulò melius habere cœpit, ut & die nono. Die decimò horam circa decimam insultus rediére citati. Ad extirpandos hos adhibui ab initio Spiritum C. C. cum Essentia Castorei, in vini potiuncula, remisit leviter, mox rediit vehementius omne malum. Quid Spiritus Mundi cum Balsamo Mundi in tam desperato posset casu, tentavi. Præbui pro dosi Cochlear. i. Spiritus, cum guttis sex Balsami prædicti, cessaruntque symptomata. Repetii qualibet hora dictam medicinæ dosin, summo cum patientis levamine & adstantium admiratione. Circa decimam undecimi diei, hostis mœnia sanitatis iterum invadebat furore superiori: Spiritus verò & Balsamum, ut defensores hoste fortiores è vestigio eum profligarunt, excepta cordis debilitate. Die 12. circa tertiam pomeridianam rediit, sed post hujus medicinæ delibationem mox abiit.

abiit. Die 13. typum observabat matutinum, uti & sequentibus quatuor diebus, debellatus verò, ut antea dictum, terga dedit.

Spiritus & Balsami Mundi efficaciam sequens commandabit casus. Puerpera, Diaconi hujus loci optimè meriti uxor, nono post partum die, in febrem incidit acutam, cum horrore insigni & subsecuto calore intensissimo, capitis dolore, difficili respiratione aliisque symptomatibus. Dedi hujus Spiritus Unciam unam cum triginta guttis Balsami Mundi, pro quatuor præbiis, spacio duarum horarum sumendis, mox restitutam, DEO sit laus, eam vidimus.

Ancillam in pago Waldâ, (quam rumor imprægnatam dixit) febris acuta lecto affligebat d. 6. Marti. Nil nisi Balsami Mundi drachmam unam, ad scrupulos quatuor transmisi omni nimirum horæ spacio duodecim guttas in cochleari cerevisiæ calidæ ut sumeret. Ad majorem effectus fidem conciliandam, ipsissima Electorissæ Saxoniae Præfecti, Dn. Johannis Martini Richteri, verba apponere placuit: Ancillam nostram primò morbus cum horrore & subsequente calore insigni invasit, symptomata fuerunt Capitis dolor; Cardialgia, respiratio difficilis, hypochondriorum dolores punctorii. Post usum Balsami Mundi, successive

cessivè omnia ita remiserunt, ut tertio die ad consueta munia se conferre potuerit.

Spiritus Mundi, præprimis cum Balsamo ejus conjunctus, in morbis desperatis, Febris acutis, aut ejusmodi aliis, respirationem impredientibus & calorem præternaturalem inducentibus, si non momentaneò, repurgato prius corpore & ab omni faculentia crassitieque superfluâ liberato, Dosi infra datâ, delibatus, levamen pariat, respirationem faciliat, flammam seu incendium mitiget, viresque deperditas aliquò modò restauret, mortem in propinquo esse judico, quod in multis hætenus sum expertus. In quibus autem spes reconvalescentiæ est, illis è vestigio opitulatur, quod heri horâ nonâ vespertinâ adhuc factum vidi: Dn. Johann David. Fischeri uxorem repentina pectoris angustia, respiratio difficilis & suffocativa infestabat, pedes & brachia præprimis sinistri lateris erant rigida & frigida, ita ut pro apoplecticâ haberetur. Dedi Spiritus Mundi drachmas sex cum guttis triginta Balsami Mundi, pro quatuor dosibus. Delibata primâ dosi levamen percepit liberalioremque respirationem, paulò post & secundam hausit, sequebatur sudor, hunc excepit somnus, manè restitutam inveni. Die 28. Augusti 1674. Hucusque Experimenta prælaudati Dn. D. Fribii.

Fecit idem, admonitû meò, complexusque

que scripto est *Clarissimus Dn. Iohann. Engelhardus, Medicina Cand. amicus per multos mihi probatissimus annos*, quæ observârat. Ea & ipsa, rem me facturum non inutilem duxi, si huc notarem:

Die 2. Septembr. ann. 1673. horis pomeridianis *Dn. Emanuel Centgraff* / Præfecturæ Haynensis à re Actuaria, ex improvise, intolerabilibus affligitur alvi torminibus, per 3. integras horas, non sine horrore, urinæ item suppressione vomituque. Exhibeo ipsi in Spiritu Mundi, sex guttas Tincturæ Auræ Auræ, suavissima inde capit eum somni appetentia, quô dum per semihoram circiter fruitur quieto; evigilans dolorum sentit remissionem, cibum capit, optimeque se habet. Surgens manè urinam contemplaturus, maximè dilutam turbidamque eam deprehendit, sedimenta verò seorsim effusa, ipsum colorem sanguineum referunt, luculentumque virtutis, medicinæ hujus antinephriticæ testimonium exhibent.

Idem 22. August. anni currentis, repentinò obruebatur; ex frigore febrili, horrore, quem summa statim membrorum delassatio viriumque defectus excipiebat, undè lectum petere coactus, *Nobilissimum Dn. C. A. Balduinum, Patronum ac Evergetam meum maximum*, de medicamentis suis ut impertiret sibi, sollicitabat, quô, ejus petito locum haud gravatè concedente, duas ipsi do-

ses

ses Spiritus Mundi, instillatis aliquot Auræ Auræ Balsamique Mundi guttulis, trans mittebam, quarum altera sumta, somnum è vestigio capiens, per tres integras horas placidè quiescebat, his transactis, expurgiscens, enormes capitis dolores sentiebat, idque haud dubiè ex opetatione ipsius medicamenti, quod circa camarinæ, quâ corpus oppletum quàm maximè, commotionem ejectionemque erat occupatum, teste eventu; viginti namque, & ultra, sedibus, alvus sese exoneravit. Unde fractæ non parùm vires, somnò, quô subsequenter diem patiens penè integrum confecit, recolligere sese evidenter allaborarunt, successu haut secundò: die quippe unò alterove elapsò, ad officii pristinam functionem sanus incolumisque rediit: Alterius doseos sumptionem, ex metu, ne, uti prius, alvum lacerando, ipsum enervaret, in quartum usque diem differre, ei visum est, ast nihil, quod metuit, evenit, quin meliùs ex eo habere indies cœpit.

Ejusdem Dn. Parens, calculò vesicæ, ipso Mense Martiò afflicta miserrimè, laudati Dn. Autoris opem anxie implorabat; hic vicem ejus dolens, de Spiritu Mundi, intermisit ejusdem Balsamò, ipsi offerri concedebat, cujus exhibitâ unicâ dosi, elapsis duabus vel tribus horis, calculum, fabæ magnitudinem aliquantùm excedentem, ex-

excernebat, sequentibus paulò post nonnullis minoris quantitatis, quibus exclusis, pristinae sanitati per DEI gratiam restitutus est.

Eodem Martio Mense, vidua paupercula, fermè septuagenaria, *Vrsula*, præternaturalem patiebatur narium hæmorrhagiam, quæ ipsam, viribus jamdum, ob decrepitam senectutem, exhaustam, adeò enervabat, ut in cassum nobilissimis etiam adhibitis medicamentis de vita ejus desperaretur: In tertium & ultrà, diem, fluxus is dum perdurabat, conveniebat fortè *Nob. Dn. Balduinum*, aniculæ hujus Hospes, *Dn. Andreas Vschnerus Haynensi Senatui ab Actis & epistolis* de statu ejus desperato, inter reliqua, mentionem faciens, nil nisi præsentaneam mortem superesse & jamjam imminere asseribat. Ego, qui tùm colloquio huic intereram, hæcaudians, quid, ajo si de Balsamò Mundi, detrimenti parùm, si non levamenti quid allaturò, ipsi propinetur? annuens *Dn. Balduinus*, aliquot illi doses exhiberi jubet: quibus per vices à me propinatis, Hæmorrhagia remissam facere cœpit, & licèt non semel rediret malum hoc, vires tamen, quas antè exerere haudquaquam valuit, tandemque nobilissimo huic medicamento palmam relinquens, cedere omninò coactum fuit, salva jamdum ac sana, DEO clementer benedicente, præter omnium

ex.

expectationem, fœminâ suprâ dictâ superstite.

Quàm insignis denique, & laudibus nunquam satis de prædicandæ virtutis, in Odontalgia, Balsamus Mundi sit, in semet ipso experimentum capere voluit *Nobiliss. Dn. Bald.* Is cùm præteritâ hyeme ex dentibus gravissimè laboraret, in Balsamum Mundi fortè incidit, periculum facturum, in hoc affectu numquid valeret, ex eodem gargarismum sibi paravit, quem parti affectæ applicans, præsentaneum sensit levamen, dolores namque, utut vehementiores primum, post horæ unius decursum, præter omnem spem, evanescere penitus, nec rediére hætenus. Finis Observationum Engelhardian:

Observes hic velim tam Auri Auræ, quàm & Balsami Mundi ortum & incunabula velut Mundi Spiritura esse. Itaque, ut ad Medicinam præparatus, Mundi Spiritus hic nihil aliud est, quàm simplex & subtilis Essentia quinta à corpore ☉ tanquam à materia crassa & grossa, sive à quatuor Elementorum superfluitatibus separata: sic, quid impedit, quò minùs, è *Tractatu, de Verò Sale secreto, Philos. Dni. Nuysement, 4. Cap.* vocitem eum generalem Lapidem Physicum & Elixir à natura compositum, quo mediante omnia sua miracula facit; atque multò magis admiratione dignum esse, quàm Che-

E

mico-

micorum Lapidem, cui solummodò per hunc ipsum Spiritum concessum est, ut, ad introducendum id, quod deest, in suum simile agat.

Est memoratus mihi totiens Mundi Spiritus hic Essentia penetrabilis omninò atque volatilis odore suavissimo, gustumque amygdalarum præ se dulcium ferens. Vel pauculæ guttulæ, dici vix potest, si hauseris quàm cor recreent, respirandique vias recludant. Uti Spirituum Nutrimentum Alimentumque Pulmonum æstimare non injuria possis. Potestque tantum istius, quantum cochlear capit, absque vehiculo, aut, si morbus pertinacior sit, Auro Auræ potabili, vel, si placet, Mundi Balsamò mistum, præservandæ conservandæque imò & restaurandæ ad extremum valetudini adhiberi: Quòd si Medicamentis tribus istis crudis, ut sic dicam, adhuc, necdum perfectionem eam, quam adspirante DEO propitio consecutus, tantum licet: nihil non profectò ex

(2.) Auro Auræ inferioris Hermetico perfectissimo, i. e. ipso Lapide Medicinali, ex *Alkahest* (eò, quò commemoravimus, modò) præparando, pollicitura sibi Natura Humana imposterum est! Eò enim omnis labor hic tendit, ut & refocilletur ea tueaturque in multos annos, quantumque potest, vindicetur à morbis. Còeterùm cum

in

in manu id Ejus positum sit, qui super nos negotium curat, exorandus calidissimis nobis precibus Ille: acquiescendumque interim est in universalissimæ Materiæ nostræ Medicamentis. Pro quibus & ipsis, Gloriosissimum Numen, nunquam, faxit, ingrati ut simus!

CAPUT XI.

De Virtutibus Auri Auræ, in Regno Minerali.

Non interturbanda vitæ officia, nec imponenda imbecilli puerorum ætati, quæ adultorum illorumque propria sunt, quos firmata Viros jam fecerit ætas; ut de suo Poëta Princeps mihi istud hic largiatur. Hujus ego præcepti memor.

1. Auro Auræ superioris huic, velut parvuli meo, non tribuo, quæ robustos, eosque decent, qui plus pueris possunt. Nondum enira istud infantia velut annos excessit. Quod si viribus ultrà procurrerit, tùm de eò demum & benè sperare, & confidere optimè licebit. Quandoquidem autem Solare id Sulphur, Tincturasque jam esse sulphura omnia, apud Philosophos in confesso, opinor, est, fixa scilicet aliisque metallis unita, nullum, jam iterùm mihi dubium surgit: plus utique, in cætera,

E 2

im-

imperfecta utpote metalla, licitum Auræ huic Auro, postquam de perfectione fermentationeque cum Auro metallico sua ipsi constiterit, quàm Vegetabilia Mineraliaque illa sulphura possunt. Tenendum istud tamen etiam atque etiam est, in stupendo hoc opere, primas omnino Sali universalissimo volatili tribuendas deferendasque esse. Quod ex Nitro uti facillimè obtinueris, si, quæ superius sunt prodita, ea hic recorderis: sic te, exemplo, quò volatile Tartarum redditur, maximè observare præparandi modum etiam velim. Qui ut non parùm paucos torserit; In his Ioh. Baptist. Helmontium, lib. de Febr. Ludovicum de Comitibus, in discept. 6. p. m. 38. Daniele Ludovici, in Dissert. de Volatil. Tart. Discept. 9. p. m. 66. è contrario extitere tamen, qui nihil quicquam ferè laborandum sibi hic ducerent. Adeas, fodes, D. Joel. Langelott in Epistola ad præcell. Naturæ Curiosos p. m. 5. 10. & Dav. von der Becke in Epist. ad Langelott. D. Georg. Wolffg. Wedel. in Specim. Exper. Chym. p. m. 55. Alios. Idem von der Becke in Experim. & Meditat. circa Rer. Natur. Princ. p. m. 130. & seqq.

Cæterum, paucis abhinc septimanis, multò ego faciliorem inveni viam, quàm non Tartarum modò atque Vitriolum, & Sal commune, atque alia huiusmodi: sed & Nitrum ipsum, paucis admodum horis, in
Mundi

Mundi Spiritum, seu gratissimi planè saporis aquam, alembici vitrei beneficio, destillare & sic porrò in volatile Sal album transformare liceat. Unde verum *Alkahest* (beneficio Spiritus concentrati ☉, de quo supra) prodit. Quid? quòd in se ipsum etiam præsentissimi esse instar remedii queat, ardentibus febribus pellendis. Sed de eo hic obiter tantum.

Sic 2. Inferius Auræ inferioris Hermetici cum aurum regno in minerali plus, confidimus, posse. Neque enim tantum D. Petr. Ioh. Faber. in Panchymico suo c. 40. l. 4. vix dicenda scripsit de Nitro: nempe, in intimis naturæ visceribus ignem vitæ clausum contineri, quem si quis coagulare & fixum facere, eique tinturam dare auream vel argenteam possit, eum possidere Arcanum; sed & per Nitrum Gansandus opus suum & incepit pariter; manumque ei feliciter ultimam imposuit.

Quemadmodum igitur dubitamus nulli, Lapidem, è nitroso Liquore *Alkahest* (per se vel cum auro vulgi conjuncto) præparari: sic metalla imperfecta transformaturus, eò uti si velis, projiciendum tibi fuerit Elixir super aurum in tigillo liquatum; ac ita Sal demum istud, ☉ ingressum, in Sal frangibile & friabile mutatur, solubile tamen & liquabile, levissimo calore. Quod quidem (ut ego puto,) dum est auro im-
E 3 præ-

prægnatum, projectum super metalla imperfecta, ipsum in Aurum transmutat.

Equidem jam olim suspecta, nec sine causâ, Metallorum illa in Aurum plerisque transmutatio fuit; ostentantibus, fucum ut facerent nonnullis, nummos, eosque in aurum versos, dimidiatos, aciculas item & ipsas factas aureas. Traditur hic modus *Glaubero*, (in *Purgat. Philos. p. m. 38.*) quem, si animus sit, consulas licet. Hinc et si *Bartholinus in Phys. spec. p. 4. c. 2. Florentia*, vidisse se, inter res preciosas *Hetruriae ducis* clavum continuum testetur, cujus media pars aurum esset, media ferrum; aurum, quousque tincturæ immersus erat; transmutatusque olim diceretur à *Thurneussero*; sunt vicissimalii tamen, qui pro adulterino habentes post id tempus visum, rejiciunt planè atque evertunt.

Nobilissimus *Dn. Augustus Heyland* non ita pridem est, quòd ad me viseret. Sermo varius nobis. Nec, quòd ille has terras non obiter inspexisset, de Gallicis tantum, Italicisque atque Anglicis rebus, sed & aliis erat. tandem, ut est in omni Naturæ opere curiosus, in Chymiam incidimus commodè; cum Ensiculus, quò scripturi pennas temperare solemus, ipsi quoque memoraretur: Servare se eum, inquit, magni nominis Chymici donum, dum Venetiis esset. Cætera, aciem & nucleum ferri; cuspidem au-

auream esse, tincturæ cujusdam vi atque efficaciam opinantibus, qui vidissent, mutatum in Aurum. Statim incescit in animum tam rari muneris, fateor, visendi cupido, petereque ex Eo adeò cœpi, ut ne mittere gravaretur. Annuere ille, hac conditione tamen, uti, mihi quid videretur, literis significarem, si remitterem. Quod me facturum, etiam compromissi. Igitur quamprimum illius mihi facta copia est, ne mirari illum quidem poteram satis. Cuspis dimidium digiti articulum longitudine æquans: Aurum, quale Coronati auri esse solet. Et ad Lydium lapidem revocatum, respondebat exactè. Ad extremum, ne indicium quidem ullum solidaturæ, ut nec affirmare planè de Tincturâ liceret, nec de arte & combinatione conjicere tamen. Cœterum erat, cur isthuc inclinarem potissimum. Nec mora: Cultellò, mucronem fractò, ex auro & ipse ferrum inandum alium curavi. Cui cum lima ab Aurifabro (ei enim istud negotii dederam) accessisset, aut insigniter fallor, aut ornatus nitidiusque haud paulò prodiit opus. Certè Venetiano illi minimum par videbatur: Ei omninò labor erat quinque horarum. Nec me fingere quicquam hic credas. Amat enim ferrum aut chalybs, imò justo calore cupidè attrahit Aurum. (Quò Experimentò resellitur opinio *Ottoni Tachenii in clave*

antiqu. Hippoc. Medic. cap. 8. quod Aurum ferro
conglutinari nequeat, priusquam cupream induat
naturam.) Sic perpetuò arte vincitur Ars.
Nec tam ingeniosa fuit fraus, quam si labo-
rârit, non ingenium aperuerit pariter ac de-
texerit.

Manet interim hoc, Chalybem, quem
diximus hætenus, aliaque imperfecta Me-
talla, Lapidis Philosophici beneficiò (dum-
modò obtineri is possit,) transmutari in
Aurum verissimè posse.

Qui autem cum D. Thom. Morefino Aberdo-
nato Scoto de Metall. Caus. & transsubst. D. Ni-
col. Guiberto. Lotharing, nec non P. Athanas.
Kirchero in Mundi sui subterr. Tom. II. lib. 11.
sect. II. c. XI. rotundè negat, possibilem esse
arte purè naturali confectionem Tincturæ
Philosophorum, quæ omnia metalla in Au-
rum Argentumque substantialiter tingat,
ac projectione suâ finite in infinitum multi-
plicet; ille legat Lancem Peripateticam Vale-
riani Bonvicini Professoris Paduæ, Interpellat. brev.
Salomonis de Blaneustein; imprimis verò Man-
tissum Spagyr. Pharmac. Reg. D. Ioan. Zwelferi,
p. 1. c. 1. & quæ ibi contra dictum Kirche-
rum, pro Chrysopœiæ veritate & possibili-
tate, adstruxit; nec non Albertum in libro
suo 30. de Mineralibus. M. Petri Beni Lombardi
de Ferrariâ Tract. ann. 1330. compositum. Heint.
Salmuth. lib. 2. tit. 2. p. 340. Ioann. Fr. Mi-
radul. de Auro lib. 3. cap. 2. Marsil. Ficin. lib. 2.
de

de vitâ cœl. comp. c. 3. D. Adam à Bodenstein
Isagog. in Arnold. de Villa nova Rosar. Epist. præ-
fix. ad Fuggeros ex Basilea p. m. 46. Bernard. Pe-
not. à Portu Præfat. Apolog. contra Guibertum in
Tract. Aristlai de L. P. p. m. 91. qui suò tem-
pore ab Edoardo Kellæo Pragæ in ædibus D.
Thaddæi libram integram argenti vivi in pu-
rissimum Aurum conversam, guttulâ unicâ
liquoris rubicundissimi, vidit. Fernel. de ab-
ditis rerum causis lib. 2. c. 18. D. Ioh. Wolsfg.
Dienheim de Medic. Vniuers. cap. 24. & 25.
Matth. Vnzer. Anatom. Mercur. Spag. lib. 1.
cap. 18. M. Georg. Froberg. Histor. de Alchym.
pag. 78. D. Mick. Mayer. in Symb. aur. Mens.
p. 219. 471. 480. 523. & 557. I. B. Hel-
montium, qui in scriptis suis ter publicè fate-
tur, se projectionem fecisse p. m. 743.
793. & 671. §. 58. Miscell. Curios. Med. Phys.
Acad. Nat. Curios. Ann. 1. Obs. 16. D. Ioh.
Tackii Chrysogoniam animale & minerale p.
m. 3. & D. G. Morhof. de Metall. Transmut. ad
D. Langelott. Epistolam p. m. 87. & seqq. Quam
Tincturam licet perpauci obtineant, è re-
rum tamen naturâ proferbere minimè de-
bet. Habet enim & illa quemadmodum
arbor scientiæ boni & mali Proto Parentum
nostrorum, suum de cœlo genium, qui
thomphœa bis acutâ eam protegat & curio-
sos ac indignos arceat; cum pauci sint, qui
virtutem & divitias affluentes iungere no-
vere.

De hac Medicina apud antiquum *Autorem Gallicum* ipsa Natura, in Querela sua, ita introducitur:

Que guerrit toute maladie,

Et qui l'a jamais ne mendie:

Qui en a une once & un seul grain,

Toujours est riche & toujours sain:

En fin se meurt la Creature

De Dieu contente & de Nature.

CAPUT XII.

*De Virtutibus Auri Aure, in
Regno Vegetabili.*

Autor Sendivogius est, in *Epil. Tract.* Quòd Radii Solares copiosius feriunt, eò major Salis Nitri quantitas fit & per consequens major frumenti copia crescit. Verissimè, si quicquam aliud. Nam, non à terra tantum, aut ab aqua: & à certo quodam, eoque nitroso sale nutrimentum Plantis est. Experientiam, age, quâ unâ omnium optimè docebimur, accersamus. Nonne, quò plus salis habent, hòc feracioribus agris utimur? Quos, (exemplum ut demus,) quòd in animalium excrementis plurimum Nitri insit, fimus hinc lætos efficit pinguesque. Imò ipsa hominis Urina nihil est aliud, quàm merum Nitrum, (sed non animatum,) doc. *Theo-*

phrast.

phrast. Paracels. Tract. 1. de Pestilitate p. m. 376. sic ex terra, ubi pecudes mingunt, fit & coquitur Sal Nitri, *Id. in Fragm. Tract. p. m. 449.* Et sanè, multiplicandarum frugum, peculiari è Nitro lixivía, nonnullorum inde esse Secretum, inducimur facile, ut credamus. Vid. *Recueils Memoires & Conferences sur les Arts, & les Sciences Présentées à Monseigneur Le Dauphin pendant l'Année MDC LX XII. par Jean Baptiste Denis Conseiller & Medicin. Ordinaire du Roy. Premierie Conference Touchant la Vegetation de Plantes. p. m. 216.*

Nimirum tenet & communis Philosophorum sententia, posse materiâ ipsorum universalissimâ, arborum steriles foecundari, herbas, floresque atque radices mediâ hyeme produci, quamlibet arborem, quater & amplius annò, maturos ex se fructus edere, ex arefacta etiam tenerum institui furculum, amarosque quantumvis fructus omnes dulcescere. *Ioh. Valchjo. in Tract. Philos. & Chym. Germ. p. m. 252. referente.*

Obtinebat ex eo Magni nomen *Albertus Magnus*, quòd in ipsa frigidissima Brumâ omnia genera fructuum, ope hujus ætheris Balsami, ad plenam & perfectam maturitatem producere posset, *Dn. Kenelm. Digb. Dissert. de Plant. Veget. p. m. 72.*

Equidem non evertimus nos fidem hominum verborum, neque, qui ambigat, fa-

cile est: Mercurium universalem flori cuiusvis plantisque augmentum aliquod odoremque conciliari: quin tamen, unitus, cum Auro Auræ superioris nostro fixusque in lapidem, maiores sibi vires acquirat, dubium & ipsum esse mihi non potest.

Sed quid Aurum 2. Auræ inferioris perfectissimum, i. e. Lapidem ipsum Philosoph. ex Nitroso *Alkalest* præparatum? Nonne, ante fermentationem Auri, in Regno Vegetabili plus posse fatebimur? Quis neget? Nam, si *Valchium* iterum audimus (p. 253.) Tinctura ex hoc Lapide fit, si, quantum granum milii est, dissolvas in aqua. quâ in ipsum postea vitis velut cor sive medium infusâ, non illa è vestigio virgam tantum foliaque atque flores, contra communem naturæ cursum; sed, quod omnibus admirabile videatur, fructus etiam maturos nobilesque protrudet. vide *Paracels. in Apocalyps. Herm. de Elix. vite.*

Revocat hoc mihi in memoriam Arcanum istud plantarum resuscitatarum, quo plantas jam cinefactas & demortuas quasi, calore, velut divina Mercurii virgula, animatas in vitam revocari, novaque vestiri forma adferunt. Primus, quod sciam, *Quercetanus* in scenam publicam hoc Secretum produxit, à Polono Medico sibi monstratum, non communicatum id tamen: Exinde plures ejus rei mentionem fecere; sed qui

qui descriptionem eam publico daret, præter *Rosenbergium*, in *Rhodologiâ*, qui tamen obscuro verborum velo omne texit: & *Spontonum*, Italum quendam, *Tractatu de Vipera*; sed eodem, imò obscuriore modo, quò *Rosenbergius*, non memini ullum. Crediderim sanè, ejus rei experientiam nunquam cepisse, sed vel ex proprio conceptu, vel aliorum malefidâ communicatione retulisse, quæ scriberent; Adducti inde *Billichius* & *Georgius Kirstenius*, hic quidem in *Adversariis Germanicis*, contra *Ioh. Agricolum*, in *Thessalo* ille, omnem toti negotio fidem atque assensum derogarunt.

Coeterum, conspexit *Petrus Servius Rom. Med.* Rosam ex cineribus ustis solerti & ingenioso artificio excultis elaboratisque xxiv. horis natam, adultam perfectamque. *Tract. de Nat. & Art. Mir.*

Ex Oratione *Dn. Comitæ Digbei*, Angli, de *Vegetatione Plantarum* habemus, *P. Athanasium Kircherum* miraculum restitutionis fecisse, modumque operandi communicasse eidem *Digbeo*. At non è cineribus ipsis *Kircherus*, sed è semine plantarum resuscitationem eam inchoasse videtur. quippe quem de *Regerminatione Plantarum*, Processum suum, describere è cujuslibet semine comperimus. Require, quæ idem *Mundi subterr. L. 12. sect. 4. c. 5. p. m. 413. & 414.* Quæ & quæ *P. Gaspar Schott. in Mechanicâ Hydraulico-Pneumatica*

matica part. 2. class. 1. Mach. 8. Et si itaque Dn. Petrus Borellus in Histor. & Observ. Medico-phys. Obs. 62. scribit: Crederem, hæc fieri posse, si calcinentur plantæ in vase clauso, ne sal volatile, in quo latet vis resurrectiva, evaporetur, deinde illud colligendum esse censeo & fixo sali miscendum, ope aquæ vitæ optimæ, vel roris majalis, & vase sigillato, calore mediocri hæc circulari debere per aliquod tempus, ut probè uniantur principia purificata: non tentata tamen unquam mihi ista sunt, fateor; Utut loco roris majalis, convenientiorem huic operi efficaciorēque Mundi Spiritum putem. Causas dixi superius.

Observationem merentur & ista *D. Petr. Joh. Fabri, in Palladio spagyrico c. 2. Per humidum radicale mundi luce imprægnatum in Phialis vitreis posse flores, posse plantas plantari & nutriri, crescere & germinare, posse & arbores & plantas è longinquis terræ plagis impunè & incorruptè deportari, posse & quater in anno germinare, florere, ferreque fructus, modò ne frigus ambientis aëris externum pepasum fructus impediāt & retardet, posse semimortuos resuscitari seu potius renovari. Sed sunt, qui Autoris experientiæ hîc diffidunt, imò eam planè volunt sublatam. Sustinui tamen annò proximè elapsò, nec refugi eum ego laborem, interim neque justa laude debitaque Borellum hîc fraudans, qui, quâ eundem, digito velut monstravit, *Histor. & Observ. Medico-Phys.**

Phys. Ita enim is, *Obs. 37. Aqua sola, inquit, nutriri & augeri posse plantas, vix credidissem, nî, per sex menses, in Phiala aquæ plena Ocymi & Basilici plantæ surculum vidissem & servavissem, ubi radices multas, imò innumeras egit, surculos & flores; sed aqua renovanda sæpe est. Observari etiam arbores magnas satis, imò tibiæ crassitiem æquantes, in terrea parva olla vegetasse, sola irroratione, terra ejusdem ponderis remanente. Quare credendum est, ab aëre & aqua nutrimentum capere.*

Quod idem *Petr. Poter.* cum Nobilissimo *Boyleo* observavit, dum in Oxoniensi Anglorum Academiâ degeret; summitates *Menthæ, Pulegii & Melissæ*, probe immisas in vitreas Phialas aquâ fontanâ, quæ nunquam mutabatur, repletas, explicasse se in radices numerosas & luxuriantia folia. Vid. *Ejusd. Pref. Oper. Medic. & Chym. p. m. 9.* Quod Autores laudati sine dubio ex *Theophr. Paracels. Metamorph. l. 3. de Conserv. p. m. 17.* petierunt.

Historiam Plantæ, sub ipsa aqua germinantis in Vitro, ex alterius Medici relatione, recenset *Libavius in Syntagm. Arcan. Chym. lib. 1. c. 22.* cujus figuram ibidem depictam habet. Idem narrat apud *Rosenbergium in Rhodologia D. Frey*, qui idem in Tulipa se vidisse adserit; nec non *Dn. Iacob. Dobrzenzki de Nigropente, in Amœniori Philosophia, de Fontibus*
Part.

Part. i. pr. i. Sed longè admirabilius *Autor* memorat *Gallus* in Tract. Gallico, *La petite Chirurgie*, dicto, cap. 22. qui totum mundum arboribus, plantis, floribus, pratis, fluminibus, montibus, aquis, animalibus &c. exornatum, parvò vitrò spectandum proponit. Cæterum, id ego tantum Phænomenon credo cujusmodi repræsentasse se aliquando *Excell. Tackius* prodit, *Mysterio Resurr. Rer. p. m. 65. seqq.*

Observatum & à me idem Vegetabile est in Magnete, quem, de quo indicium feci, ipso hoc annò, Universalem posuissem. Cum enim, decimo nono Martii die, rotundis se ille circulis ostendisset, sicciore ob solares radios circa meridiem aère, equidem Magnes hic meus nonnihil in oleum demutatus conspiciebatur. quòd id autem spississimum esset, concreescere mox, arbuscularumque atque fruticum formas, (jucundissimum oculis spectaculum) induere cœpit.

Quum igitur ex me satis nossem non tantum, Spiritum copiosum esse in aëris elemento & aquæ pariter, imò plus vigere, quàm in aliis elementis; sed & ex Mechanicis percepissem abundè: Salem in aère & aquâ cristallinum fixum & volatilem contineri, imò flores, v. g. Tulipas, Anemones, Lilia &c.: lixivio, ex iisdem, si effluerint, combustis in cinerem, scapis & caulibus facto, affuso singularum plantarum ap-

Part. I. pr. I. Sed longè admirabilius *Autor* memorat *Gallus* in Tract. Gallico, *La petite Chirurgie*, dicto, cap. 22. qui totum mundum arboribus, plantis, floribus, pratis, fluminibus, montibus, aquis, animalibus &c. exornatum, parvò vitrò spectandum proponit. Cæterum, id ego tantum Phænomenon credo cujusmodi repræsentasse se aliquando *Excell. Tackius* prodit, *Mysteriò Resurr. Rer. p. m. 65. seqq.*

Observatum & à me idem Vegetabile est in Magnete, quem, de quo indicium feci, ipso hoc annò, Universalem posuissim. Cum enim, decimo nono Martii die, rotundis se ille circulis ostendisset, sicciore ob solares radios circa meridiem aère, equidem Magnes hic meus nonnihil in oleum demutatus conspiciebatur. quòd id autem spississimum esset, concreescere mox, arbuscularumque atque fruticum formas, (jucundissimum oculis spectaculum) induere cœpit.

Quum igitur ex me satis nossem non tantum, Spiritum copiosum esse in aëris elemento & aquæ pariter, imò plus vigere, quàm in aliis elementis; sed & ex Mechanicis percepissem abundè: Salem in aère & aquâ cristallinum fixum & volatilem contineri, imò flores, v. g. Tulipas, Anemones, Lilia &c: lixivio, ex iisdem, si efflorescerint, combustis in cinerem, scapis & caulibus factò, affuso singularum plantarum ap-

appropriatarum radicibus, mira fœcunditate & nitore propullulare: in ipsam rem cogitatione descendens altius, conclusi: si fieri posset, ut aqua, quam *D. Philipp. Sachs* & *Lewenheim* (in *Oceano Macro-microcosm.* p. m. 26.) mundi menstruum vocat, cum Catholico Sale, seu terrificato Mundi Spiritu augeatur, conservandi ipsius vim potio-rem multo esse futuram. Universale enim Sal aquæ balsamum est. Et si aqua non est suo igne imbuta, plantas non multum reddet fructiferas; aliquid igitur, cui aqua tantum vehiculi loco servit, intus necessario continetur, nihilque aliud est, quam omnibus rebus fœcunditatem tribuens Sal. Huic Sali (rectè cognito vel intellecto;) non tantum omnia vegetabilia, sed etiam omnia mineralia suam originem debere, docet *Dn. Kesselm. Digb. de Plantar. Veget.* p. m. 62. Imò *Dn. Panorol. Arcan. fascic. II.* p. 218. omnia ex aquâ & igne, velut ex sulphure & Mercurio oriri, adeoque semen esse vim illam vivificantem, conflata ex igne & aquâ, in spermate residentem, ostendere satagit.

His innixus fundamentis, rem ipsam aggressus feliciter sum; Balsamique naturæ universalis fixi, cum Δ vegetabili, beneficio, conservare flores herbasque dedici. Quod ne putes me thrasonicè magis profiteri, quam veriùs, ecce tibi variæ magnitudi-

dinis, eosque innixos colaminibus, globos vitreos, quos, quocunque libuerit tempore, multiplici florum varietate, à me, anno superiore, refertos, non sine insigni oculorum animorumque delectamento, apud me cernere est. Quod si vires vitamque DEUS Opt. Max. concesserit, Vitreum Museo nostro Viridarium annus futurus sistet, exhibiturum & ipsum rerum istarum Studiosis Violas, Rosas, Narcissos, Tulipas, Caryophylla, aliasque id genus herbas, cum rarissimi usus, tum præstantiâ colorum secundas nullis. Idque quacunque anni tempestate. Quibus qui paria fecerit, nondum vidi. Imò visurus vix aut ne vix quidem etiam sum præstiturus qui sit. Nisi FLORA nôstra inspecta, quæ, rogatu non obscuri nominis complurium Amicorum, SEMPER-VIVA lucem publicam visura forsan propediem est.

Equidem, injici nonnullas mihi remoras, video; At enim differre ista uti possunt, ita auferre promissa non possunt.

Tu verò, quisquis es, benevole Lector, cuicunque aliquid in hoc meo Tractatu non perspectum intellectumve est primò intuitu; quæso, suspende in his, de quibus tibi non liquet, judicium tuum; & de iis, quæ tibi videntur satis liquere, ne quid pronuncia temerè. Nec alium ferto in re arcanà calculum,

culum, quàm de tua fama à bono Viro velis apponi.

Interim Majestatem Naturæ Naturantis nondum adoravit, neque Naturæ Naturatæ decessit satis, qui divini operis Hermetici possibilitatem non credit, realitatem ignorat vel contemnit. *Hurin. à Parma Paris.*

Verissimè enim à Senecâ istud proditum olim est: Multum egerunt, qui ante nos fuerunt, sed non peregerunt: multum adhuc restat operæ, multumque restabit; neque ulli nato post multa sæcula præcidetur occasio aliquid adhuc adjiciendi.

*Quærit in abstruso, divisa Cupido meatu
Aurum, & vel scorias, vel nisi grana
legit.*

*Infima plebs sapiat: sapiens quid abundet
in Auris*

Novit, & hoc Auri nomine jure vocat.

*En Tibi cœu duplâ, monstrantes, lampade
Soles,*

*Quam calcant alii, non sine mole viam!
Ut mira virtute trahat Cœlestia Magnes.*

Conspirant Salia & Sulphura Sulphuribus.

Sic jam Magnes amat non ferrum; Vescitur Aura:

*Depluit in Danaës Jupiter igne sinum.
Aurea nunc etiam comitari ferrea dicas
Secula. Vix pretio grande venit pretium.
Nil melius posset votis impunè precari
Tangere & Ascadici Regis iniqua Fames.*

FINIS.

PHOSPHORUS

Hermeticus,

Sive

MAGNES

Luminaris

CHRISTIANI ADOLPHI
BALDUINI, S. R. I. Academ.

Nat. Curiosor. Colleg. Cognom.

Hermetis.

Madrigal.

Es wer die neue Welt
Noch hinter ihrem Meer ver-
stecket /

Wenn nicht ein kluger Held /
Der Flavius von Cosen /
Die Kräfte des Magneten Steins
Und ihren Nutz entdecket.

Es fehlet nur noch eins /
Dadurch die schwere Fahrten
Nach Colchos besser arthen.
Das ist / o Hermes / Sohn /
Dein feuriger Magneten Stein /
Dein selbst erfundner Phosphorus,
Der mit verklärten Schein
Des Jasons Schiff regiren muß.
Hier glänzt ein neuer Stern: wir fah-
ren hell und schnell
Und sehens schon von fern: dort hengt
das güldne Fell!

Dieses schrieb aus erheischender
Schuldigkeit / zu stetswehrens
den Andenken / seinem hoch-
wertheften Freunde

Johann Engelhart
Medic. C.

C. D.

Luce nihil pulchrius, nihil
suavius, nihil admirabilius.
Absque hac si esset, Mun-
dus ipse pulcher non esset.
Hinc iidem lucis natales qui Universi.
Primus Mundi Ornatus, prima perfe-
ctio Lux fuit.

Est autem Lux quædam scintillans, si
non in omnibus, tamen plurimis corpo-
ribus naturalibus, & ex iis quasi effluens:
uti in Scolopendra, insecto illo, (Nas-
sel /) quod in tenebris lucet, vid. P.
Athan. Kircher. lib. 1. part. 5. Art.
Magn. c. 6. §. 1. in Leone, Equis, Tau-
ris, Lupis, Agnis, Canibus, Vulpibus,
Fele, Hyæna, avibus, piscibus, muri-
bus, serpentibus &c. D. Th. Barthol. lib.
II. c. 2. & seqq. ex quibus præ reliquis
Lampyrides conspicuæ, D. Petr. Joh.
Faber in Pallad. Spag. cap. 17. p. m. 165. &
Cicindelæ, d. Kircher. in Arte de Luce &
Umbra l. I. c. 6. in plantis, ut in Fungo
stellato & Baara, nec non in Lignis pu-
tridis, imò in carne vervecina, nocte in-
star multarum Lampyridum lucente,
Ref.

Ref. Dn. Petr. Borell. *Hist. & Obs. Me-*
dico-Phys. Centr. 1. Obs. 3. in nobili puella
 gratiosissimæ formæ, quæ dum capillos,
 pectine implicatos, dissolveret, flam-
 mas velut ardentes cœlo stellas è capite
 in sinum excussit. *Joh. Nierenberg. l. 1.*
c. 7. Hist. Nat. peregr. in Ventrali mulieris
 scintill. quod vidit *Baco Verulamius de*
naturali & Universali Philosophia, in
 aqua marina, quæ multum ejicit lumen,
Dn. Nicol. Papin. in tract. Gallico, de la
Lumiere de Mer. & Dn. Monconys in T. I.
Itin. Lusit. p. 13. in Gemmis & Lapi-
 bus, e. g. in Carbunculo, qui omnium
 ardentium gemmarum principatum ha-
 bet. *Isid. lib. 16. c. 13. Plin. l. 2. c. 8. An-*
selm. Boot. Gemm. hist. l. 2. c. 8. licet sint
 perdocti Viri, qui (satis speciosè) ullos
 dari Carbunculos lucentesvè gemmas
 pernegant: *Boët. de Boot. Gemm. & Lap.*
Hist. l. 2. c. 8. Joh. de Laet. in Capite suo
de Carbunculis & Rubinis. Museum Wor-
mian. cap. 17. p. 103. Sed lege Benevenuto
Cellini nell' Arte del Gioiellare lib. 1. p. 10.
 In Adamante Dn. Clayton. Dn. Rob.
Boyl. Nob. Angl. Enarrat. quar. Observ.
 de dicto Lapide p. m. 433. & in simili

Ada-

Adamante, quem ope aquæ paulò plus
 quam tepidæ eo reduxit, ut luceret in
 obscuro, dict. *Autor in specim. de Orig.*
& Virt. Gemm. p. m. 124. in Lapide Bo-
 noniensi, qui, certâ ratione præparatus
 Lucique expositus, eam ita imbibit, ita
 tenaciter eam sibi incorporat, ut, si loco
 tenebroso ex theca depromptus expona-
 tur, conceptam lucem conservatamque
 non secus, ac vivos carbones, non sine
 intuentium admiratione, diffundat. vid.
Dn. Olavum Worm. in Museo cap. 5. p. m.
46. & Dn. Fortunium Licetum, qui ex
 professo hoc egit. Invenitur ejus Mine-
 ra apud Tolosam, ubi lapides Aluminis,
 vulgò *Alume de Rocca*, fodere solent.
doc. P. Kirch. in Arte Magnet. Lib. 3.
part. 4. quest. 2. p. m. 463. 464. &
469.

Hinc statuit Dn. Joh. Bapt. Helmont.
in Tract. Magnum Oportet. fol. m. 97. n. 35.
 Lumen esse reverà Ens extra Lucem.
 Nam, scribit, penes me asservo Silicem,
 quem si ad aërem, Sole existente supra hori-
 zontem, exposuero, ad spatium trium vel
 quatuor salicem pausarum, ac inde ad ob-
 scurum locum detulero, servat conceptum

F

Se-

Solis lumen, ad aliquod simile fortassis spa-
tium.

Quæ dum mecum aliquotiens pon-
derarem, coepi eadem operâ & de Lapi-
de Luminari cogitare, & annon idem ex
Materiâ nostrâ Universalissimâ possit
parari. Quò quidem me passus Ratio-
nes istas adducere sum: quod eidem Phi-
losophicum Ignem scirem inesse: nec,
qui impossibile id statuerent, meminif-
sem: quodque pes, ut sic dicam, caput-
que est, scripsisse de N. legeram Dn. D.
B. (cujus penes me MSC. asservo:) so-
luto in Menstruo Phil. à se ☉, Men-
struum nihil quicquam de Colore mu-
tasse: noctu autem, speciem ardentissimi
aut lucidissimi luminis præbuisse, ita, ut
ad fulgorem ejus, non videri tantum o-
mnia distinguique clarissimè, sed & mi-
nutissimi characteres legi possent ac scri-
bi, non aliter, ac si candelas, hinc inde
dispositas, quis accenderit.

Itaque ante paucos admodum dies,
cum in conficiendo *Alkabeſt* studium
arque operam posuissem, destillatione
peractâ, Retortam vitream, frigefactam,
intus deprehendi lucere, candentis ferri

in modum, effectamque Lapidem Lu-
minarem. Credibile erat, præstitisse,
quod videram, meum *Alkabeſt*; qui pe-
netraſſet. Mirabilitatem verò Naturæ!
Undè magis idoneum, isti Partui, non
occurrit, in præſens quod imponderem,
Nomen, quàm quod fronti præſcripti.
PHOSPHORUS HERMETICUS,
ſivè **MAGNES LUMINARIS.**
Inde enim mihi videor obſervare.

(1.) Phosphorum istum interdum ex
Luce Solis (parum interest, nubilum
diei sit, an serenum,) intra pauca horæ
minuta, splendorem adeò attra-
xisse, uti igneus planè atque ſcintillans,
non fine maxima omnium admiratione,
dispareret. Unde colligere licet, & Lu-
nam eòdem modò Solis splendorem
continere. Ut in mentem possit venire,
Philosophos veteres Subjectum suum
Catholicum ex quo Phosphorus hic
conficitur, eâ causâ *Lunariam* nuncu-
passe. Est hic ille ignis cœlestis, quem
Papeti filius, *Prometheus*, *Minervæ* con-
ſilio, clàm è cœlis ſuſtulit. Ignis ille in-
ſiſibilis *Zoroaſtris* & *Heracliti*, de quo
Calcidius, Hinc Spiritus igneus *Mer-*

curii Trismegisti & aliorum Veterum.

(2.) Quantula Lux candelæ accensæ? Et reconditus tamen in isthoc *Phosphoro* meo ignis attrahit Lumen, vel atomos igneas, efficiturque ipse ut luceat. Etiam si non admoveatur candelæ propius. Quô experimentô Doctrinam de Atomis stabiliri liceat.

(3.) Quùm non ignorarem, Magneticam Acum in vitro, etiam evacuato, à Magnete communi extra applicato cieri: & ipse, avidus cognoscendi, Luminarem meum Magnetem vitro inclusi: qui nihilominus, ex Luce Solis & Candelæ accensæ, id quod debuit facere, Lumen attraxit. Unde meridiano Sole clarius patet, vitrum poros habere; quod non furtivè tantùm ingredi subtilissimus aër, egredique; sed & materiale lumen penetrare valeat *P. Gasp. Schotto* autore: in *Techn. Curios.* l. 4. c. 5. *Scrut.* 1. §. 2. vide & *Obs.* 62. *Dn. Olai Borrichii* in *Actis Medic. & Phys.* *Dn. Bartholin.* ann. 1671. & 1672.

(4.) Non hic, albo parieti admotus meus *Phosphorus* tantùm in tenebris splendet; sed & illustrat & lumen spargit

git: Lunæ exemplô, quæ & ipsa mutuatur à Sole Lumen orbi imperit.

(5.) Equidem repositus in abdito aliquandiu *Phosphorus*, Lumen adscititium suum velut deponit; quod, verisimile est, ad Solem videt: Mare igneum illud, (quem *Dn. Seb. Wirdig* in *Nov. Medic. Spir.* l. 1. c. 27. §. 4. vocat,) aut ad aërem interim remigrare. Cæterum redditus Luci publicæ, aut Candelæ saltim accensæ, repetit, quem deposuerit antè, suum splendorem. Quod, quotiens libuerit, præstiturus sanè hic tibi, ac in perpetuum quidem, est.

(6.) Immisi, cùm se inlustrem ille maximè præbuisset, in Vitrum, spiritum plenum, *Phosphorum* meum. Cæterum tantum abest, ut de splendore suo demitteret quicquam, uti potius idem isti, velut antea; duraret.

Extraxi autem (7) siccatumque in occulto sivi latere, ut amitteret, quod sibi luminis peperisset. Quô factô, inclusi ipsum eô, quô dixi, modô, denuo Vitro, frigida pleno, de lumine certior futurus; quod, existimabam, ex sereno

aëre attracturum iterum esse. Nec spes
fefellit. Continuo enim fulgorem
igneum, qualis cum summus est, esse
solet, assumere ille: ut sic liquido indè,
putem, constare, neque inclusum ei Phi-
losophicum ignem, neque attractum
splendorem, tantum virium frigidaë esse,
quæ extinguat impediaturque.

(8.) At enim iterum ille *Phosphorus*
meus, post id factum, ad priora rediens,
posuit lumen, de quo totiens nobis ha-
tenuis sermo. Igitur calidaë fornaci im-
positus, experiri volui, repetiturus num
esset. Et sanè repetiit, cœpitque, velut
anteà, radiare, utut, ubi statuissem, ex-
pers lucis esset conclave.

Venit hinc in opinionem, (9.) Lumi-
narem istum Magnetem, quod non alie-
no tantum lumine gaudeat, proprio sed
& ipsum igne lucere. At non, nisi ex-
ternò aliquò excitaveris prius. Eâ ferè
ratione, quâ candens ferrum insito sibi
lumine fulget, sed quod ab igne accen-
sum sit. Sicut etiam illustratio Lunæ
non reflexione aliquâ, sed accensione
fieri amat.

Uti igitur genuina hujus luminis de-

tur ratio, suppono (10.) aërem à Sole,
vel igne, illuminatum vapore quodam
subtilissimo & Luci concipiendæ aptis-
simo refertissimum esse. Nam Lux in
lucido manet, Lumen à luce egreditur.
Lux in Sole, Lumen in aëre. Lucidus
Sol, illuminatus aër est; vel secundum
Paradoxon 7. Dn. Wirdig. lib. 1. c. 7.
Ignem, Lucem, Lumen esse spiritus;
Igitur

(11.) Quod in *Phosphoro* meo Phi-
losophicus sine dubio ignis Centri vicem
impleat induatque quæ Magnetis indo-
lem, est: non hinc fieri nequit etiam,
quin, ob mutuum ille consensum, ignem
eum, sive splendorem, quem radians
Sol ac ignis item jacet, spirat & spargit,
rapiat & ex inopinato sumat.

Quemadmodum ergò (12.) plurima,
Phosphori hujus *Hermetici* beneficio Mi-
rabilia posse exhiberi, (quæ excogitare,
cuivis, pro eâ, quâ est ingenii sagaci-
tate, integrum sit, ego habeo sic, pror-
susque animum meum induco: ita cum-
primis tentandum

(13.) Istud fuerit: Annon ex ejusdem
principio, puta, *Alkabeſt*, (quem in

centrum redactum ignem, opinor, rectè dixero) ignis antiquorum perpetuus (quò de desperasse *Kircherum*, dubitare non sinunt, quæ *Mundo subterr. l. 8. sect. 3. p. m. 71.* prodita ab Eodem legimus:) restitui possit commodè; quem in rerum olim extitisse natura, tot opinatissimorum Autorum loca testantur. vid. inter cætera *Dn. Fortun. Licet: de Lucern. antiquor. lib. 1. c. 1. Dn. Ernest. Burg grav. in Biolychn. Dn. Daniel Sennert. capite de longâ inediâ. Alexand. Tasson. in Quæstis lib. 1. q. 26. Hermolaus Barbarus l. 5. in Corollar. M. Zuer. Boxhorn. in Quæst. Rom. p. m. 49. Panciroll. Rer. Memor. deperdit. part. 1. Tit. XXXV. p. 124.*

Quid? quòd persuasissimum nobis (14.) est: Lapidem Philosophicum, (qualem quidem proditurum è Materia universalissimâ speramus,) cùm sit, præter inclusum Centro ignem, nihil, pari modo, & indefinenter quidem, emissurum lumen necessariò esse. Quanquam in omnibus Philosophorum libris, quos quidem videre mihi contigerit, nec vola ejus nec vestigium extet. præterquam in eo, quod, de Itinere suo quem dedit,

Fri-

Fridericus Gallus, manu exaratum; legi nuper. Convenisse se, ait, quem, quod à reliquo coetu viventium religio sua hominem abduxisset, Anachoretam vocamus. *P. Michael* dicebatur: Et erat aliàs nobili *Trautmansdorffiorum* genere oriundus. Monasterium quatuor milliarium spatio distans *Landsbergâ*. Hic vero se vidisse imprimis mirificam rem! Ostendisse enim hunc sibi secreto *Tincturam*. magnitudinem si spectes, non multum fabam excedentem, eamque majusculam. Colorem autem eum fuisse, qui & *Granati* lapidis esse solet, quales è Bohemiâ adferuntur non pauci. Præcipua ipsi dos splendor. Lampadem credidisses, in vitro ardentem.

Dignissima certè res, in quâ investigandâ & exponendâ ponamus studium & operam. *καλεπαὶ τοὶ καλὰ*: Exerceant ingenii sui vires, in hoc admirabili opere honoratissimi Dnn. *COLLEGÆ* mecum & improbis laboribus negotii difficultatem superent. Utilitatem maximam cum pari gloriâ conjunctam ex opere perfecto reportabunt.

F I N I S.

idcirco Gallia, manu exarata; legi
per. Conventus, ait, quem, quod
quod cetero vivendum religio sua ho-
inam adduxit, Anachoritam voca-
us. P. Michael dicebat: Et erat
as nobili Transmanensis generis
mundus. Monasterium quatuor milia-
um spatio distans Aachenburg. Hic
ero se vidisse imprimis ministrum rem!
ostendit enim hunc sibi lecto Tia-
rum. magnitudinem sibi, non
inam sapientiam excedentem, campum
apud eum. Colorem autem eum fuisse
et & Germani lapidis esse sole, quales
Bohemis adstant non pauci. Per-
pauit dos splendore. Impedire cre-
dibilem in videri stentem.
Dignitas, tunc, in qua inveni-
nda & exponenda potius studium
operantur. Exerceant in-
ent sui vires, in hoc admirabili opere
onoriis. Dant COLLEGE. re-
um & impioris liberos negotii disti-
oliam sapientiam. Utilitatem maxi-
nam cum pari gloria conjunctam &
pote perfectio reportatur.

